Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 114 (1120) | Łódź, Wtorek 24 Maja 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאָדז דינסטאג כב אייר תרפ"ז. | Nr. 114 (1120)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאָדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

אונטערגעצונדען א יודיש טעאטער אין רומעניען

בעת דער פארשטעלונג צינדען כוליגאנעם אונטער דאס טעאטער און ווארפען מיט שטיינער אויפ'ן פובליקום און ארטיסטען, וועלכע ראטעווען זיך פון די פלאמען

אקציע פון די ענגלישע יודען געגען די יודען-רדיפות אין רומעניען

בוקארעשט, 23 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין דער שטאט נאחוי חאראד איז טראנס-לחאניא האבען דעם פאר'גען שבת רומענישע כוליגאנעם אפגעטאן פאלגענדע גרויזאמען פערברעכען:

אין איינעם פון די ארטיגע טעאטער'ס האט שבת געשפילט די היל נער טרופע. אין מיטען דער פארשטעלונג, האט זיך דערהערט א געשריי: ס'ברענט! און כהרף עין איז דער טעאטער-בנין געשטאנען אין פלאמען.

די פלוצלינגע שרפה האט צווישען די בעזוכער און ארטיסטען ארויסגערופען א אונבעשרייבליכע פאניק און אלע האבען זיך געלאָזען צו די אויסגענג זיך צו ראטעווען פון דעם ברענענדען בנין.

דרויסען זענען אבער געשטאנען א גרויסע צאהל כוליגאנעם, וועלכע האבען געווארפען שטיינער אויף די אלע, וועלכע האבען זיך ארויסגעראטעוועט פון די פלאמען. עס זענען פאראן זעהר פיל פערוואונדעטע.

עס שטעלט זיך ארויס, אז דעם טעאטער-בנין האבען אונטערגעצינדען א באנדע רומענישע כוליגאנעם.

אין דער זעלבער שטאט האט אויך א גרעסערע גרופע כוליגאנעם אין זעלבען שבת בעווארפען מיט שטיינער די ארטיגע סינאגאָגע און דאס הויז אין וועלכען עס וואוינט דער רב.

לאנדאן, 23 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די ליגע פון די ענגלישע יודען האט אפגעהאלטען א פערזאמלונג אין וועלכע עס האבען זיך אויך בעטייליגט רעגינעלד ראטשילד און לוסיען וואלף.

אויפ'ן סדר היום איז געשטאנען די פראגע וועגען די יודען פערפאלגונגען אין רומעניען.

די פערזאמלונג האט אנגענומען א רעזאלוציע אין וועלכע עס ווערט שארף פראטעסטירט געגען דער רומענישער רעגירונג, וועלכע טאלערירט ביי זיך אין לאנד די רדיפות און עקסצעסען געגען יודען און נעהמט נישט אן קיין שום מיטלען צו שטערען די יודען-פיינדליכע אגיטאציע אין רומעניען.

צום סוף ווערט אין דער רעזאלוציע פערזיכערט, אז די ליגע וועט אנווענדען אלע מעגליכע מיטלען צו שטיצען ביי דער פעלקער-ליגע די שוץ-אקציע לטובת די רומענישע יודען.

אויף דער פערזאמלונג האבען איינינע רעדנער נענוי געשילדערט מיט פערשידענע פאקטען די פערפאלגונגען, וואס די יודישע בעפעלקערונג אין רומעניען לעבט איבער.

W dniu 22 maja 1927 roku rozstał się z tym światem

Salomon Aron Kenigsberg

Radny m. Łodzi.

W zmarłym tracimy zacnego obywatela i gorliwego współpracownika o nieskazitelnym charakterze.

Rada Miejska m. Łodzi.

755

מארגען, מיטוואך, דעם 25-טען מאי ד.י., 12 א זייגער מיטאג וועט אין דער שוהל ביי „לינת החולים" פאלודניאָווא 19 פארקומען

א הזכרה צו דער ערשטער יאהרצייט פון

גאלדע זיידעמאן ז"ל

צו וועלכער עס לאַדענט איין

די פערוואלטונג

פון „לינת החולים", לאָדז

759

די בילינסטע קוועלע

פון פערפומען, זייפען, פודער, געזיכטס-קרעמען, פערשידענע צאהן-פאסטעס פון די בעסטע אויסלענדישע פירמען איז צו בעקומען נור ביי דער האנדעלס-פירמע

S. Buchwajc, Łódź

Piotrkowska 22, tel. 31-43.

פער'צער'ט און טיף געבוינען טיילען מיר מיט, אז דער אומברחמנות'דיגער טויט האט ארויסגעריסען פון אונזערע רייהען איינעם פון אונזערע טיכטיגסטע און איבערגעבענסטע טוער, פערוואלטונגס-מיטגליד

נ. ע. שלמה אהרן

קעניגסבערג

זיין ליכטיג אנדענקען וועט ביי אונז בלייבען אין זכרון.

עהרע זיין אנדענקען!

דער רעטונגס-קאמיטעט

אין לאָדז.

753

נעכטיגע שטאט-ראט-וואהלען אין ווארשא

געוועהלט 27 יודישע און 93 פוילישע ראטמענער

וויפיל האט אפגעקאסט די וואהל-קאמפאניע.—די שוואכע וואהל-בעטייליגונג ביי יודען

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) דער רעזולטאַט פון די וואַהלען צום היגען שטאָט-ראַט האָט אין די היגע יודישע קרייזען גע־מאַכט אַ שווערען איינדרוק, בפרט צוליב'ן דורכפאַל פונ'ם בלאָק. אין די בירגערליכע יודישע קרייזען הערשט אַ שטאַרקע אויפרעגונג געגען דער אגודה, פאַרוואָס זי האָט איהרע שטי־מען אָפּגעגעבען פאַר די פועלי אמוני ישראל. מ'ווייזט אָן, אַז דער שטאַב פון די פא"י האָט זיך געפונען אין דער וואוינונג פון גערער רבי'ס שוועהר, די פּראָפּאָרציע בעת די וואַהלען ביי די יודען האָט דערגרייכט 50 פּראָצ. ביי די פּאָלאַקען 70—80 פּראָצ. די אַלגע־מיינע צאָהל פון יודישע ראַטמענער איז געבליבען די זעלבע. די קליינע ליסטעס האָבען צוזאַמען אַ צאָהל שטי־מען, וואָס וואָלטען געגעבען 5 מאַנ־דאַטען.

די הוצאות, וואָס זענען געמאַכט גע־וואָרען אויף דער וואַהל-קאַמפּאַניע ווע־רען געשאַצט זעהר הויך. אויפ'ן ערשטען אָרט געהט דער בונד. נאָך איהם געהט דער יודישער בלאָק, וועלכער האָט אויס־געגעבען 60,000 זל.; ווייטער די התאחדות — 20,000 זל.; די רעכטע פועלי-ציון 10,000 זל.; די לינקע פועלי-ציון — 15,000 זל.; זשולטעק — 25,000 זל.; שטיקגאָלד — 13,000 זל.; פּרילוצקי — 8,000 זל.

בסך-הכל איז אָפּגעגעבען געוואָרען 395,794 שטימען.

עס האָבען בעקומען:

ליסטע		שטימען	מאַנדאַטען
1	רעכטע פועלי-ציון	689	0
2	פּ. פּ. ס.	71976	28
3	פאַרשטעט	2199	0
4	בונד	19875	7
5	לינקע פועלי ציון	7862	0
7	יודישע הויז-ווירטען	2549	0
8	קרעדיטאָרען-שוץ	1046	0
11	נ. פּ. ר.	6294	2
12	קאָפּס	118643	47
14	דראָבנער	2122	0
15	התאחדות	939	0
16	יודישער בלאָק	39392	15
17	דעמ. פּאָלקיסטען	1361	0
18	פועלי אמ"י	5822	2
19	פּיהרמאַנעס	1488	0
20	פּרילוצקי	2104	0
21	אונפּארט. בית לחם	1295	0
25	פּילסודסקיסטען	40673	16
26	בוי-קאָמפּעראַטאָרען	972	0

נישט גילטיגע שטימען זענען געווען 66,578. די גרעסטע טייל פון זיי זענען קאָמוניסטישע.

אַזוי אַרום זענען געוועהלט געוואָ־רען פונם יודישען בלאָק 1) סענאַטאָר משה קערנער; 2) דעפּ. א. קירשברוין; 3) סענאַטאָר א. טרוסקער, 4) אינזש. א. משערזשקאָוו; 5) מ. סעגאַל; 6) י. ענגעלמאַן; 7) רחל שטיין; 8) י. טראָ־קענהיים; 9) ד"ר מ. הינדעס; 10) סע־נאַטאָר שערעשעווסקי; 11) ראַטמאַן ח. ראָסנער; 12) מ. איילענבערג, 13) וו. גוטגעלד; 14) מ. מייזעל און 15) ב. ראָזענטאַל.

פון דער ליסטע נומער 4 (בונד) 1) ה. עהרליך; 2) וו. אַלטער; 3) ג. זיבערט; 4) עמנואל נאָוואָגרודזקי; 5) א. איזיני־סקאָ; 6) ש. זינגעלבוים און 7) ש. גילינסקי.

פון דער ליסטע נומער 3 (לינקע פועלי ציון) 1) יצחק לעוו; 2) ז. בוקס־בוים און 3) מאיר פשעדעטש. פון דער ליסטע נומער 18 (פועלי אמוני ישראל) ב. עקערמאַן און ש. ריטמייסטער.

* * *

געכטען פון אינדערפריה אָן האָט מען שוין אָנגעהויבען אַראָפּרייסען פון די ווענד די וואַהל פּלאַקאַטען. אַזאַ פער־אָרדנונג האָט אַרויסגעגעבען דער פּאָ־ליציי-קאָמענדאַנט און אין פערלויף פון טאָג האָט וואַרשאַ צוריק אָנגענומען איהר נאָרמאַלען אויסזעהען.

קאמוניסטען, וואס קאנען יודיש, זענען מחויב צו רעדען יודיש אויף פערזאמלונגען.

מאָסקווע, (י.ט.א.) פּאַרטיי חברים, וואָס קענען רעדען יודיש, זענען אויף יודישע פערזאַמלונגען מחויב צו רעדען יודיש, האָט גע'פּסק'ענט די פּראָסקו־ראָווער קרייזישע קאָמוניסטישע קאָנ־טראָל-קאָמיסיע.

דער פּסק-דין איז אַרויסגעגעבען גע־וואָרען אַלס רעזולטאַט פון אַן'אָנקלאַ־גע, וואָס עס איז דערלאַנגט געוואָרען דער קאָנטראָל-קאָמיסיע אויף איינעם אַ פּאַרטיי-מיטגליד ראָזשינסקי, וועל־כער האָט געהאַלטען אַ פאָרטראַג פאַר יודישע קוסטאַרען אין רוסיש און ווען מען האָט איהם געבעטען ער זאָל בע־סער רעדען יודיש, ווייל נישט אַלע פערשטעהען רוסיש האָט ער געענטפערט: „ווער עס פערשטעהט נישט קיין רו־סיש, קען פערלאָזען דעם זאַל.

„א"י-קאלאניזאציע א בעגייסטערטע, אין רוסלאנד—א מעהר פראקטישע"

זאגט פעליקס וואַרבורג בעת אַן'אויפנאהמע אין וואַרשא.

וואַרשאַ, 23. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). היינט פאַר־נאַכט זענען מיט'ן צוג מאָסקווע—בער־לין צוריקגעפאָהרען פון רוסלאַנד דער פיהרער פון „דזשאָינט" פעליקס וואַרבורג דער ריכטער מאַק און דער אייראָפּעאי־שער דירעקטאָר פון „דזשאָינט" דר. בערנהאַרד קאָהן. מיט זיי איז אויך מיט־געפאָהרען דער פאָרשטעהער פון י.ק.א. אין רוסלאַנד אינזש. מירקין, וועלכער בעגלייט וואַרבורג'ן ביז פּאַריז.

אין די יודישע געזעלשאַפטליכע קריי־זען האָט מען זיך דערוואוסט וועגען זייער קומען און ביי דער באַהן האָט די נעסט אָפּגעוואַרט אַ דעלעגאַציע פון דער יודישער קהלה, וועלכע איז מיט די געסט אַראָפּגעפאָהרען אין האָטעל „פּאָלאָניאַ", וואו זיי האָבען פערבראַכט פון 7 ביז 9 אין אָווענד.

אין דער אויפנאַהמע האָבען זיך בעטייליגט פּראָפ. שאָר, פּראָפ. באַלאַבאַן, די שעף רעדאַקטאָרען פון די יודישע צייטונגען, סענאַטאָר שערעשאָווסקי, ש. ראָזענבוים, י. מ. לעווין, ד"ר זילבער־פאַרב, סענאַטאָר טרוסקער, דעפּ. וויש־ליצקי, ד"ר גאָלדפלאַם. די געסט האָט בעגריסט סענאַטאָר שערעשאָווסקי, וועל־כער האָט נעדאַנקט אין נאָמען פון פּוילישען יודענטום פאַר די לייסטונגען פון דזשאָינט. אין נאָמען פון בני-ברית האָט בעגריסט פּראָפ. באַלאַבאַן.

אויף די בעגריסונגען האָט געענט־פערט פעליקס וואַרבורג. ער האָט דער מאָנט וועגען דעם איינדרוק, וואָס אויף איהם האָט געמאַכט די קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד און א"י, וואָס איז בע־גייסטערט דורך אַ זעלטענעם אידעאַליזם.

די א"י-קאָלאָניזאַציע איז אָבער מעהר בעגייסטערט, די רוסלענדישע – מעהר פּראַקטיש.

איינער פון די אָנוועזענדע זשורנאַ־ליסטען האָט געפרעגט וואַרבורגען, ווי ווערט זיין די ווייטערדיגע טעטיגקייט פון „דזשאָינט" פאַר פּוילען. אויף דעם האָט וואַרבורג געענטפערט, אַז פּוילען וועט נישט זיין קיין אויסנאַהם און אויב דער „דזשאָינט" וועט ווייטער פיהרען זיין טעטיגקייט, וועט ער זי אויך פיהרען אין פּוילען.

י. ק. א. און די יודישע קאלאניזאציע אין סאוויעט-רוסלאנד.

פּאַריז (י.ט.א) דאָ איז פּאַרגעקו־מען אַ זיצונג פון אַדמיניסטראַטיווען ראַט פון דער י.ק.א., אויף וועלכער עס איז בעשלאָסען געוואָרען בעדייטענד צו פערגרעסערן די אונטערשטיצונג פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין סאָ־וויעט-רוסלאַנד.

י.ק.א. וועט פּאַרטזעצען די קאָלאָני־זאַציע אין די קרייזען מאַריאָמפּאָל און זאַפּאָראָזשיע, ווי אויך אין אַנדערע גע־גענדען פון אוקראַינאַ.

ה. מ. סירקין, אַ מיטגליד פון די־רעקטאָרען-ראַט פון י.ק.א איז אַרויס־געפאָהרען קיין רוסלאַנד, כדי צו שלי־סען אַן'אָפּמאַך מיט דער סאָוויעטישער מאַכט וועגען דער קאָלאָניזאַציע-טעטיג־קייט פון י.ק.א. אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

אראבער רעמאנטירען דעם כותל מערבי.

פּראָטעסט פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו צו דער א"י-רעגירונג.

ירושלים, 23 (יט"אַ טעלעגראַפיש). דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו אין ירו־שלים האָט צוגעשיקט אַ פּראָטעסט צו דער ארץ-ישראַל-רעגירונג געגען דעם, וואָס די אַראַבער ווערען בעשעפטיגט ביים רעמאָנטירען דעם כותל מערבי.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט די רעגירונג איבערגעריסען די רעמאָנט־אַרבייט נישט קוקענדיג דערויף זענען אָבער די אַראַבער נישט אַוועק פון דער אַרבייט.

פאלעסטינא-דרייוו-קאמיטעט אין ניו-יארק זאמעלט 1 מיליאן דאלאר.

ניו-יאָרק, 23. (יט"אַ טעלעגראַ־פיש) דער פּאַלעסטינאַ-דרייוו-קאָמיטעט אין ניו-יאָרק האָט אַרויסגעלאָזען אַן־אויפרוף צו שטיצען די זאַמלונג פון 1 מיליאָן דאָלאַר, וואָס איז בעשטימט אויף צו דעקען דעם דעפיציט אין ארץ-ישראל פון חודש יוני. דאָס געלד וועט פער־ווענדעט ווערען אויף צו פערקלענערען די אַרבייטסלאָזיגקייט אין לאַנד.

רכילות פון „פיגארא" געגען שלום שווארצבארד.

פּאַריז, 23 (י.ט.א טעלעגראַפיש) „פיגאַראָ" האָט אָפּגעדרוקט אַן'אַרטי־קעל אין וועלכען שוואַרצבאַרד ווערט שאַרף אַטאַקירט בעשולדיגענדיג איהם, אַז מיט'ן ערמאָרדען פּעטלוראַ'ן, האָט ער אויסגעפיהרט אַ שליחות פון סאָ־וויעטען-רוסלאַנד.

דער אַרטיקעל האָט אין די יודישע קרייזען געמאַכט אַ שלעכטען רושם. פיגאַראָ" גיט אויך איבער, אַז בעת דער רעוויזיע אין דער סאָוויעטישע באַטשאַפט זאָל מען כלומרשט האָבען געפונען דאָקומענטען, וואָס בעווייזען אַז שוואַרצבאַרד איז געשטאַנען אין בעציהונגען מיט די סאָוויעטען.

אַלס תשובה אויף דעם אַרטיקעל האָט שלום שוואַרצבאַרד אָפּגעדרוקט אין „פיגוראַ" אַ בריף אין וועלכען ער לייקענט אָפּ אַלע בעשולדיגונגען פון דער צייטונג.

צו שוואַרצבאַרד'ס בריף בעמערקט די רעדאַקציע, אַז זי האַלט זיך ווי־טער ביי איהרע בעשולדיגונגען געגען שוואַרצבאַרד'ן.

דער טעראר אין ליטע.

5 יודישע אַרבייטער איז ליטע ווידער געשטעלט פאַר'ן פעלד געריכט.

ריגע. (יט"אַ). פון קאָוונע ווערט מיטגעטיילט: די פּאָליטישע אַרעסטירטע וואָס געפינען זיך אין ליפּאווישען קאָנ־צענטראַציאָנס-לאַגער און ווארגע האָבען דעם 1-טען מאַי זיך אָנגעטאָן רויטע בלומ־לעך און אָנגעהויבען זינגען רעוואָלו־ציאָנערע לידער. די וואַך האָט אויף דער פעראָרדנונג פון שעף פון קאָנ־צענטראַציאָנס-לאַגער אָנגעהויבען אַ שי־סעריי אויף די קאַמערן און ווען די אַרעסטירטע זענען שטיל געוואָרען איז פערפיהרט געוואָרען אַן'אויספאָר־שונג געגען די אַרעסטירטע. 13 מאַן צווישען זיי 5 יודען זענען איבערגע־געבען צום פעלד-געריכט.

צווישען די אַרעסטירטע יודען געפינט זיך אַ געוויסער משה גורוויטש (אַ לינ־קער פועלי-ציוניסט). די נעמען פון די איבעריגע אַרעסטירטע יודען איז שווער צו דערגעהן, מחמת דער אַרעסט ווערט געהאַלטען שטרענג בסוד.

געשטארבען לואי מילער.

ניו-יאָרק, 23. (יט"אַ טעלעגראַפיש). דאָ איז געשטאָרבען דער רעדאַקטאָר פון „טאָג" לואי מילער.

צוזאמענפאהר פון די פריינד פון דער פעלקער-ליגע.

בערלין, 23 (אַטאַ). מאָרגען, דינ־סטאָג עפענט זיך דער צוזאַמענפאָהר פון די פעראיינען פון פריינד פון דער פעלקער-ליגע. צום צוזאַמענפאָהר קו־מען 250 פאָרטרעטער פון 35 מלוכות. ער וועט דויערן אַ וואָך צייט און וועט זיך פערענדיגען מיט אַן'אויספלוג קיין האַמבורג.

קאפע-רעסטאראן „בריסטאל"

פּעטריקאָווער 30, טעל. 25-91

עמפּפעהלט

שמאקהאפטע מיטאגען

ווי אויך מילכיגע פריהשטיקע און אָווענד-ברויטען

פון 5 גענג צום פּרייז פון 150 זל.

איך עמפּפעהל אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע שפּייזען אַ-לאַ קאַרט. ביטע מיך צו בעזוכען און זיך צו איבערצייגען!

וויכטיג נייעס!

ס'איז ערעפענט געוואָרען דער גאָרטען

קאלאסעאום

16 ציגעל-נאָם 16.

מיט'ן בעטייליגונג פון אַ מיליטערישען אָרקעסטער פון 31 פּולק. מילכיגע פריהשטיקע, מיטאָגען און אָווענד-ברויטען פון 5 גענג—נור 1.50 זל. דער בופעט איז רייך פערזעהען, ווי אויך ביער פון פאָס. :——: אין פאַל פון אַן'אונגינסטיגע וועטער, ווערען די טישען געדעקט אויף דער וועראַנדע. :—: דער גאָרטען וועט זיין אָפען טעגליך פון האַלב 7 פריה ביז 12 אַ זייגער אין אָוועגד. 974

יעדען אָוועגד מוזיק-קאָנצערט.

מיט אַלטונג ה. בערנהיים.

מיין ליבען חבר יצחק גאָלדשטיין צו זיין אָפּפאָהרען קיין אַמעריקע, ווינש איך אַ הערציגען 740

פאהר-געזונד!

לעאָן גאָלדבערג.

8-טונג, אינכאסענטען!!

קענען זיך מעלדען אין ביוראָ פון דער ציוניסטי־שער אָרגאַניזאַציע. צעגעלניאַנאַ 4 טעגליך פון 9 ביז 1 מיטאָג. 754

ב מארערנע ייעסטע און שייטלעך

ווי אויך פּאַלקעס און האַלבע פּאַלקעס פון פּרימאַ און איטאַליענער האָר, גוטע אויסאַרבייטונג, רעיעלע בעהאַנדלונג, בעקומט מען קאַמיענאַ 5. 2-טען הויף לעבען איינגאַנג, 2. שטאָק ביי פּאַרושעווסקי.

לאדז. 23. מאי. 1927

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 23. מאי. 1927

דער רעזולטאט

פון די ווארשאווער וואהלען.

דער וואהל-פיבער אין ווארשא איז פאריבער. ס'זענען שוין בעקאנט די ענטגילטיגע ציפערען און דער אויס-גאנג פון דער גרויסער וואהל-שלאכט, וואס האט זיך דארט אפגעשפילט. דער אינטערעס צו די ווארשאווער וואהלען איז געווען אזוי גרויס צוליב דעם, וויל די דאזיגע וואהלען האבען געזאלט דינען אלס שפיגעל פאר די פאליטישע כוחות-פערהעלטענישען אין גאנצען לאנד.

וואס לערנען אונז די רעזולטאטען פון דער קאמפאניע? קודם כל, אז אויף דער פוילישער גאס האט זיך בעוויזען א גייסט פארמיי, די אזוי גערופענע סא-נאציע-פארטיי. דאס זענען די א.הענ-גער פון דער איצטיגער רעגירונג, וועלכע שטעלען לפנים ארויס א ריין דעמאקראטישע פלאטפארם פון זייער קומענדיגער טעטיגקייט. דער קאמף אויף דער פוילישער גאס האט זיך טא-קע אפגעשפילט נאר צווישען דריי לא-גערן: פ.פ.ס., דער אפגעפרישטער „ליגנא" און דער נייער סאנאציע-פארטיי.

דער רעזולטאט איז, אז דער סאנא-ציע-לאגער האט ביי די פ.פ.ס. גאר-נישט אוועקגענומען, דאגעגען האט ער אפגעריסען אנ'אבר מן החי פון די ענ-דעקעס, וועלכע האבען פערלוירען דאס, וואס עס האט איצט בעקומען דער נו-מער 25. דאס איז א זעהר דערפרע-הענדע ערשיינונג, די איבריגע קלענע-רע פוילישע פארטייען קומען אין גאנ-צען נישט אין בעטראכט צוליב דער נישטיגער צאהל שטימען, וואס זיי הא-בען בעקומען.

איבער אויף דער יודישער גאס, א זעהר סימפטאמאטישע ערשיינונג בע-מערקט זיך. אלע קליינע פארטייען, סאציאליסטישע, ציוניסטישע, דעמאקרא-טישע זענען פשוט אפגעווישט געווא-רען און האבען קיין שום ראל נישט געשפילט.

די דריי יודישע לאגערן, וואס הא-בען ארייגעפיהרט ראטמענער אין ווא-רשאווער שטאט-ראט זענען: דער נאציא-נאלער בלאק, בונד און פועלי-ציון. מיר קענען, פערשטעהט זיך, צוליב דעם בלאק נישט אפשאצען די כוחות-פערהעלטעניש צווישען די ציוניסטען און ארטאדאקסען, אבער ביידע צוזא-מען האבען נישט בעקומען די צאהל שטימען, אויף וועלכע מ'האט זיך בע-ריכט. דאס מוז מען ערקלערען מיט דער בעריישענדער אפטימיזם, וואס האט זיך גלאזט פיהלען ביי די יודי-שע וועהלער. די ארטאדאקסען האבען פערמעהרט זייער צאהל ראטמענער דורך דעם, וואס די בעזונדערע ליסטע פון פועלי אמוני ישראל האט בעקימען 2 ראטמענער.

אויף דער יודישער גאס זענען דא-געגען פעראן 2 שטארקע יודישע אר-בייטער פארטייען, וועלכע האבען שטארק פערגרעסערט זייער ביז-איצטיגען בעזיך אין ווארשאווער שטאט-ראט. יער.

אנטיסעמיטישע כוואליע אין לעטלאנד.

די העצע ארום דעם בעזוך פון פראפ. מיליוקאוו.—שטימען פון דער יודישער פרעסע.—וואס ווילען די הויז-בעזיצער.—אנאנימער בריף וועגען מיליוקאווערן.—יודען, אנטיסעמיטיזם און באלשעוויזם.

(קארעספאנדענץ פון ריגע).

דאס ווילען מיר געוויס נישט. קאדעטען-פיהרער און אויסערן-מיניסטער אין קערענסקי'ס קאבינעט פראפ. פ. נ. מי-ליוקאוו אין לעטלאנד, וועלכער איז אהערגעקומען האלטען עטליכע פאר-טראגען איז נישט נאר בעצייכענט גע-ווארען מיט'ן כוליגאנישען ארויסטריט פון מאנארכיסט אדרעקאס, וועלכע האט ווי בעקאנט געטאפעט מיליוקאוו'ן אויף איינער פון זיינע פארטראגען, נאר האט אויך געבראכט צו אנ'אויס-שטאונג פון די אנטיסעמיטישע שטי-מונגען אין לאנד. די לעטישע רעאק-ציאנערע פרעסע, צו וועלכער עס האט זיך אויך אנגעשלאסען א געוויסער טייל פון דער איסיגער רוסישער געזעל-שאפט, האט אנגעהויבען א שארפע קאמפאניע געגען דעם, וואס מ'האט מיליוקאוו'ן ארייגעלאזט קיין לעטלאנד מחמת ער, קערענסקי און די יודען זענען די שולדיגע אין רוסלאנד'ס חורבן און איצט איז ער געקומען ערש פאגאנבירען זיינע אידעען אין לעט-לאנד.

די היגע רוסיש-יודישע צייטונג „סע-ווארניא" בעקומט טאג-טעגליך אנאני-מע בריף וואו מען זידעלט דעם רע-דאקטאר, הלמאי די צייטונג נעהמט זיך אן פאר מיליוקאוו'ן. אויך אויס-פרעסעס געגען אנפאלער אויף'ן מיליו-קאוו'ן — אדרעקאס האבען נישט גע-פיהלט קיין אנטיסעמיטישע מאמענטען. אדרעקאס פערטיידיגער האט געהאלטען א גרויסע אנטיסעמיטישע רעדע, אין וועלכער ער האט אנגעוויזען, אז מיליוקאוו איז א שליח פון די יודען, וועלכע שטרעבען צו פערלאפען די מאכט אין דער גאנצער וועלט. ביי יודען איז יעדער נקמה-געפיהל בעווא-רערס ענטוויקעלט, כדי דאס צו בעווי-זען פאר'ט זיך דער פערטיידיגער אויף שווארצבארד'ס פאקט.

ביי די דאזיגע ווערטער האט דער געריכטס-פארזיצער איהם איבערגעריסען און בעפוילען ווייטער נישט בע-ליידיגען די יודען. ווי בעקאנט, איז דער אנפאלער אויף מיליוקאוו פער-משפט געווארען צו 3 חדשים תפיסה.

אונטער דעם קעפעל „די נייע אנטי-סעמיטישע כוואליע אין לעטלאנד" בעהט אין ריגער „פריהמארגען" אויף דער גאנצער ערשטער זייט א רייה אר-טיקלען מיט אינפארמאציע, פון וועל-כע עס איז צו זעהן, אז דער אנפאל אויף מיליוקאוו'ן „דאס איז געווען א סיגנאל צו א שארפער אנטיסעמיטישער קאמפאניע מצד די דארטיגע שווארצ-מאהניקעס און מאנארכיסטען. אין לייט-ארטיקעל שרייבט לאצקי בערטאלדי:

„אין דער יאגעניש נאך דער מאכט. אין דער שנאה צו דער ליגקער רעגי-רונג, וואס האט אויפגעדעקט די שאנד, די קארופציע פון די בירגערליכע גע-שעפטס-פאליטיקער האבען די אמאליגע רעגירונגס-פארטייען און איצטיגע אפא-זיציע זיך געוואנדען צום לעצטען מיטעל — צו דער אנטיסעמיטישער העצע. דער צענזור, דער פויערים-בונד, די פאשיס-טען און שאוויניסטען, האבען געמאכט יד-אחת און בעשאפען אנ'איינהייטליכען פראנט געגען יודען. דאס איז די אייגע-נע טאקטיק פון די אמאליגע רוסישע שווארצמאהניקעס, וואס האבען דורך יודישע פאגראמען געוואלט איינהאל-טען זייער מאכט.

. ווייטער גיהן פערשידענע אויסצו-גען פון דער לעטלענדישער פרעסע. למשל, דער ארגאן פון די הויזבעזיצער „בריווא זעמיע" חזרט איבער די אלע אויסגעדראשענע טענות וועגען דער יודישער אלוועלטליכער פערשווערונג, יודישע פערכאפעריסקייט און א. וו. און קומט צום אויספיהר, אז 1) עס מוז פערבאטען ווערען די יודען דער אריינ-פאהר און אויפהאלט אין לעטלאנד. 2) קיין איין יוד טאר נישט אנגענומען ווערען אין לעטלענדישען אינטערנאצי-שאפט. עס מוז אנולירט ווערען די אונטערטאנשאפטס-רעכט, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען נאכ'ן ערשטען אויגוסט 1920. 3) ס'מוז אנולירט ווע-רען אלע אפמאכען, וואס יודען האבען געשלאסען נאכ'ן ערשטען אויגוסט 1914 וועגען קויף און פערקויף פון אמבצ-

וועגליכע אייגענטימער, וועלכע דארפען אפגעגעבען ווערען זייערע פריהערדיגע בעלי-בתים.

„פרימארגען" גיט איבער, אז דער יודישער דעפ. גוראק האט בעקומען פאלגענדיגען אנאנימען בריוו:

„טייערער מאוושא יאנקעלעוויטש, נעמענדיג אין אכט די גרויסע פער-דינסטען פון מיליוקאווער פאר אונזער כשר'ן פאלק בכלל און פאר דעם אונ-טערגעסליכען ביילים און ווינאווער בפרט גראלט איך געגעבען אנ'עצה, וועקצווי-קען אונזער אונשעצבארען מיליוקאווער קיין פאלעסטינא, אין דער היים פון אונזער בעריטמטען יהודה איש קריות, וואו מיליוקאווער וואלט אויף דער על-טער אן מורא פאר פאטש זיך בעקענט קויקען מיט די זכרונות וועגען דעם, ווי געשיקט ער האט פאר א נישט גאר קיין טייערען מקח פערקויפט און מקריב געווען דער תמימותדיגען רוסישען פאלק, פאר קויפט פאר א סאך לינזען צום רום פון אונ-זער אלוועלטליכען יוד. קאנגרייך. מוזלט בעווען א יושר צו זינגען לויב-געזאנגען דעם נאמען פון מיליוקאווער אין אלע חורים אלס צייכען, אז זיין קאריערע אלס שבת-גוי האט איהם געמאכט וויר-דיג זיך צו רעכענען ווי א גלייכען

מיט אונז, כשרע. אויף אריבערצופאה-רען און איינארדנען מיליוקאווערן אין פאלעסטינא וועט מען קענען אויסנו-צען פון די יעניגע קאפיטאלען, וועל-כע אונזער קלוג פאלק האט צונויפ-געראבעוועט אין דעם צ"רישען רוס-לאנד, און שפעטער אין לעטלאנד. צו דען דארפען מיר, אדער אונזער טייע-רען מיליוקאווער זאלאוועון קריסטלי-כע געלט? בשום אופן נישט! מיר ווע-לען בעווייזען אנצוראבעווען אנדערע! דארט וועט עס איינמאל א לאב טוהן מיליוקאווער אן פאטש און וועט בעג-שען אונז, די גנאטען פון יהודה איש קריות און ביילים! אין דער האפנונג, אז איהר, טייערער מאוושא יאנקעלע-וויטש, וועט אפשאצען די גאנצע וויכ-טיגקייט פון מיין גענאלער עצה קוש איך אייך מיט א כשר'ן קוש אייער שמואל ביימאוויטש זונדעלאוויטש".

אויף דער טעמע „יודען, אנטיסעמי-טיזם און באלשעוויזם" האט פראפ. מיליוקאוו געהאלטען א רעפעראט אין ריגע. דער לעקטאר האט צווישען אנ-דערען אנגעוויזען, אז די קרים-קאלא-ניזאציע, וואס האט ארויסגערופען אזא גרויסען צארן אין די רוסישע מאנאר-כיסטישע קרייזען, איז דער עיקר גע-

וועזען אויך צו פראדוקטיוויזירען די יודישע לופט-מענשען אויף די ערטער, וואו זיי געפונען זיך. אבער דערמיט איז מען לחלוטין נישט אויסען צו שא-פען יודישע טעריטאריעס.

די אנטיסעמיטען, זאגט מיליוקאוו, בעשולדיגען די יודען, אז זיי מאכען רעוואלוציעס, יודען מוזען אבער אנ-טייל נעמען אין רעוואלוציעס כל-זמן אויף דער וועלט וועט נישט הערשען קיין יושר. יודען זענען דאס איינציגע פאלק, וואס איז נישט איינגעפאסט אין די ראהמען פון פאליטיק אין א בע-שטימטער טעריטאריע. דער יודישער נאציאנאליזם איז נישט עהנליך צום נא-ציאנאליזם פון אנדערע פעלקער. וויל בעת ביי די לעצטע איז דער נאציא-נאליזם אנ'אגרעסיווער, איז דער יו-דישער נאציאנאליזם א זיך-פערטיידי-גענדער. דער אנטיסעמיטיזם איז די פאהן פון דער רעאקציע. די אנטיסעמיטען בעשולדיגען די יודען אין כל'ערליי פערברעכענס, כדי דורכדעם צו עקס-פלאאטירען די אונבעוואוסטזיניגע מא-סען פאר זייערע צוועקען.

די באלשעוויקעס האבען פאר די יודען אייגענטליך גארנישט געטוהן, אין רוסלאנד איז די יודען-פראגע נישט געלעזט, וויל זי איז פערבונדען מיט דער אלגעמיינער לאגע פון רוסישען פאלק. און בעת רוסלאנד וועט אויסגע-ר'כט ווערען וועט אויך פערענטפערט ווערען די יודען-פראגע. פ. ה.

צווישען נאציאנאלע מינדערהייטען*)

איינדרוקען פון א רייזע איבער רוסלאנד.

פון י. י. זיננער.

מאדנע אומגעלומפערטע פארמען נעמט אן דער קאמוניזם ביי די נאר אפגע-שטאנענע פעלקער אין אזיאטישען רוס-לאנד.

דערצעהלט מיר מיינער א בעקאנטער אגראנאם וואס איז געווען אין אבכא-זיע, אנ'איינטערעסאנטען פאקט: ער פאהרט אין גאהן. קומט צו עפעס אנ'-אזיאט מיט א גרויסער שווארצער באָרד אין פערלאנגט דער אגראנאם זאל אים אפמראטען דעם פלאק.

— פארוואס? — פרעגט דער אגרא-נאם — דער פלאק איז דאך מיינער.

— מי קאמונאמאל! — זאגט דער אזיאט מיט דער לאנגער בארד.

ער איז א „קאמסאמאליעץ" הייסט עס, א יונגערער קאמוניסט", און מען דארף איהם אפטרעטען דאס ארט.

דער אגראנאם האט זיך געדונגען, נאר דער „יונגער" מיט דער לאנגער שווארצער בארד האט אריינגערוקט די האנד אין גארטעל און ארויסגעשלעפט א מעסער, גרייט אריינצוקריכען דעם אגראנאם אין האלז, און דער אגראנאם האט איהם אפגעטרעטען דעם פלאץ.

אט אזא בעגריף האבען דארטען א סך אזעלכע אזיאטען וועגען קאמוניזם און רעכט...

פונדעסטוועגען איז א סך ארבייט אפ-געטאן געווארען אויך צווישען דעם עולם.

אין איינעם א שטעטעל אין קרים, אויב איך האב קיין טעות נישט איז עס געווען אין אלושטא, בין איך אריין אין א קליין ברודיג רעסטאראנטעל פון א טאטער. איך האב בעשטעלט שווארצע טערקישע קאווע, מיט ראכאט לאקום, זעהר א געשמאקע קאווע און זעהר א גוטע פערציסטכן. ביי מיין טיש זע-נען געזעסען א קאמפאניע שווארץ-אוי-גיגע, שווארץ-וואנסענדיגע, וויס-ציי-נע פארשוינען אין נעבאדערט ווי די אינדיקעס. אין איין מינוט זענען אלע גרייט געווען מיך אפצוציהען פון קאפ ביז די פיס. דאס הייסט נישט, חלילה, זיי האבען מיך געוואלט בערויבען, זאל גאט אויסהיטען, נאר אפקויפען ביי מיר מיינע קליידער. איינער איז שוין גרייט געווען ביי מיר אפקויפען דעם קאסטיום א צווייטער די שיך, א דריטער דעם

הוט, א פערטער דעם מאנטעל, און א פינפטער דאס העמד.

קיינער, דארפט איהר וויסען, ווערט נישט נתפעל פון אנ'אויסלענדיש מלבוש ווי די טערקען, גרעקען און קאווקאזער, זיי האבען זעהר שטארק ליב זיך צו פוצען, פראנטעווען. אין איין מינוט, ווען איך וויל נאר, וואלט איך ארויס פון קאפע-הויז מיט א פולען בייטעל געלד, נאר א ביסעלע נאקעט...

פון מחר איז גאר נישט געווא-רען נאר א געשפרעך און גע-ווארען א הייסער. איך האב געדארפט. ווארטען אויף דעם אויטאמאביל, וואס האט געווארט אויף דער פאסט, און איך האב גערן זיך געלאזט אריינציהען אין א געשפרעך. געווען האבען אלע לכבוד מיר רוסיש, זעהר א שלעכטען, אזוי, אז איך בין שוין געווען צווישען זיי שיער א פראפעסאר פון רוסיש — און פערטראטען זענען דא געווען פעל-קער פון אלע מינים. טאטערען און טערקען און ארמענער און גרעקען און בולגארען. אלע פעלקער, וואס כאטש אלע האבען זיי איין פנים און אלע האבען ליב שווארצע קאווע און האלב געבראטענעם שאשליק, האבען זיי זיך דאך נישט גערן. איבערהויפט די טא-טערען און די טערקען מיט די ארמע-נער, די גרעקען מיט די טערקען און אזוי ווייטער.

אנפאנגס איז דער געשפרעך געגאנ-גען געמיטליך. נאר באלד איז ער ארויף אויף די הויכע טענער. אויגען האבען אנגעהויבען בליצען, ציהן גלאנצען, וואנסען ציטערען —

מען האט זיך געהיצט, און ווי שטענ-דיג איז מען ארויף מכח דעם אלטען רוסלאנד און דעם איצטיגען.

פערשידענע זענען געווען די טענות. איינער האט געהאט טענות: למאי מען האט געמאכט א תל פון קרים. אמאל זענען געווען דא בלויז פירשטען, גרא-פען, קיסרים. מען האט פערדינט ביי זיי, געלעבט, היינט האט מען אריינגע פאקט אין די פאלאצען פויערים, אר-בייטער, און מ'האט נישט מיט וועמען צו האנדלען.

א צווייטער האט געהאט טענות, למאי ס'איז נישטא קיין מאנופאקטור; א דריטער האט געשריען, למאי דער קארען ליגט נעביך אין דער ערד, עס בעהט אינטער דאס ביטעל תורה.

פון דעם איז מען איבער צו איי-גענע נאציאנאלע מחלוקות. די בלוטען האבען זיך צוקאכט, און איך האב שוין אנגעהויבען מורא האבען, אז די טא-טערען מיט די ארמענער און די גרע-קען מיט די טערקען זאלען זיך נישט אנהויבען קוילען.

נאר אינמיטען האט זיך אוועקגע-שטעלט איינער א יונגער יונג מיט א פאר פייערדיגע אויגען און געהאלטען א שלום-רעדע.

א טוסטערהאפטע רעדע איז דאס געווען.

„אמאל — האט דער יונג מיט די פייערדיגע אויגען געזאגט — אריין די טערקען, געשניטען די ארמענער; דער נאך אוועק די טערקען, אריין ענגלענ-דער, האבען ארמענער געשניטען די טאטערען; ארויס ענגלענדער, טאטע-רען געשניטען ארמענער. איינער אנ-דערען געשניטען. איך דיך געשניטען, דו מיך געשניטען, און עס איז געווען נישט גוט.

„פארוואס געשניטען? הע, פארוואס? — ער זאגט, איך מאכמעדאנער, דו קריסט, איך דיך דארף שניידען דו זאגסט — דו מאכמעדאנער, ער קריסט — איך דיך דארף שניידען. און עס איז נישט גוט. פארוואס? איך דיך היינט שעכטען — דו מיך מארגען שעכטען.

איצט געווארען אלץ איינס. אלע ברידער, איינער אנדערען נישט שעכ-טען".

אט אזא רעדע האט דער יונג גע-האלטען. אלע האבען מיט א מאל זיך אויפגעהערט קריגען און מען האט בע-שטעלט ביים רעסטאראטאר, דעם טא-טער, אויפ'ס ניי טאפלען שטארקע טער-קישע קאווע און שטיקלעך ראכאט-לאקום...

ווער עס קען די טאטערען און די ארמענער און זייערע בעציהונגען, דער קען פערשטעהן, וויפיל מיה און אר-בייט עס איז אפגעטאן געווארען, ביז מען האט געקענט אריינשלאגען אין די רונדע, דין-געשוירענע הארטע טאטער-שע קעפ אט די דאזיגע פשוט'ע תורה?

*) זעה „נייער פאלקסבלאט" נ. 117

PIEGI
i plamy wątro-
biane radykal-
nie usuwa krem
i mydło
LESCHNITZER'A

אריגינעלע פרעפאראטען פון דער מאהרען-אפטייק ברעסלוי. צו בעקומען אין די אפטייקען און סקלאד-אפטעטיעס. קרעם זל. 3.15 זייף זל. 2.30 וואו ס'איז נישט צו בעקומען, צו ווענדען זיך דירעקט צו
Aptekarz Drancz i S-ka Bielsko

Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערען-, נאז, האלז-
און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפאן 27-81
שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אן אין לאגעווניצע וואקזאלשער 17 פון 10—11 און פון 6:ג.2—9

נייער פאלקסבלאט
24 מאי 1927.

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט
24 מאי 1927.

24
דינסטאג
כב
אייר תרפ"ז

מאי
זון-אויפגאנג 3.41
זון-אונטערגאנג 7.25
לענג פון טאג 14, 12

פאבאר.

אין דער קאמיסיע נומער 1 (פראגוגי-טא 10) דארפן זיך שטעלן:

יאהרגאנג 1906

ערשטער פאליציי-קאמיסאריאט.

היינט, דעם 24 מאי — די יונגעלייט וואס זייערע פאמיליען-נעמען הויבן זיך אן מיט די בוכשטאבן Z W. U. און Ź.

צווייטער פאליציי-קאמיסאריאט.

מארגן, דעם 25. מאי — D .C. B. A. M. Ł. L. K. J. I. CH. D. F. E

אין דער קאמיסיע נומער 2 (זאקאנטנא 82).

יאהרגאנג 1906

אכטער פאליציי-קאמיסאריאט.

היינט דעם 24. מאי — די יונגעלייט, וואס זייערע פאמיליען-נעמען הויבן זיך אן מיט S.

מארגן דעם 25. מאי — W. U. T. Z און Ź.

קיין באזונדערע אויפפאדערונגען וועלען נישט געשיקט ווערן. די קאמיסיעס הויבן אן זייער טעטיגקייט פונקט 8 א זייגער אין דער פריה.

בימעס וועגן אדראטשעניעס דארפן אריינגעטראגן ווערן אין רעגירונגס-קאמיסאריאט צוזאמען מיט די דאקומענטן, וועלכע שטעלן פעסט דאס רעכט צו געניסן פון אדראטשעניעס, שפעטסטענס א טאג פאר'ן טערמין, ווי מ'דארף זיך שטעלן צו דער פאבאר-קאמיסיע.

בימעס וועגן אנערקענען אנדערהאלבן יאהריגע דינסט-צייט דארפן אריינטראגן אין רעגירונגס-קאמיסאריאט די דאזיגע פאבאראווע, וועלכע באזיצן נישט קיין רעכט אויף ווייטערדיגע אדראטשעניעס, אדער ווילן היי-יאהר נישט געניסן פון אפלייגן דאס מיליטער-דינסט.

פון דער סטאראסטווע.

דארפן זיך היינט שטעלן אין ב. ק. או. - פאוויאט (פעטריקאווער 187 די יונגע לייט פון אלע יאהר-גענג, וואס דארפן זיך היי יאהר צושטעלן און וואס וואוינען אין וויסקיטנא.

מארגן — די וואס וואוינען אין ראדאגאשטש.

קהלה.

פרעזעס רום אפיציעל בעשטעטיגט.

(—) נעכטן איז דערהאלטן געווארן א מיטטיילונג פון דער לאדזשער וואיעוואדזטווע, אז דער אמט פון פרנס רום אלט פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג איז אפיציעל בעשטעטיגט געווארן.

טיטיספי.

מיטגעפיהל פון דער לאדזשער סטאראסטווע.

(—) דער לאדזשער סטאראסטע ה' אלעקסי רזשעוסקי האט אין נאמען פון דער בעפעלקערונג פון לאדזשער קרייז ארויסגעשיקט א מיטגעפיהל-דעפעשע צום אמעריקאנישען אמבאסאדאר אין ווארשא צוליב דער קאטאסטראפע פון דער מיסיסיפי-פערפלייצונג.

שטאט-ראט.

די נאהענטסטע זיצונג פון לאדזשער שטאט-ראט קומט פאר מיטוואך, דעם 25. מאי, 8 אין אווענד.

לאדזשער בודזשעט

נאך נישט בעשטעטיגט דורכ'ן אינערן-מיניסטעריום.

(ב) ווי מען גיט איבער איז נאך דער בודזשעט פון דער שטאט לאדז בעז אלץ נישט בעשטעטיגט געווארן דורכ'ן אינערן-מיניסטעריום.

האנדעלס-בעציהונגען מיט פארטוגאל.

אויסערן-מיניסטעריום פיהרט שוין אונטערהאנדלונגען.

(-) נעכטען האט ה' א. בושעזינסקי דערהאלטען פון אויסערן-מיניסטעריום א מיטטיילונג מיט דער דאטע פון 19. ה. ח., אז זיין מעמאריאל וועגען איינשטעלען האנדעלס בעציהונגען מיט פארטוגאל איז דורכ'ן מיניסטעריום בעטראכט געווארן און גינסטיג אויפגענומען בעווארן.

דאס מיניסטעריום האט בעשלאסען פארצונעהמען די נויטיגע שריט צו שאפען דעם האנדעלס-פערטראג מיט פארטוגאל.

ה' בושעזינסקי וועט געהאלטען ווערען איז קורס פונ'ם גאנג פון די אונטערהאנדלונגען און וועט דורכן מיניסטעריום אינפארמירט ווערען וועגען אלע פארגענומענע שריט.

בעריכט פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט.

זונטאג איז אונטערן פארזיץ פון מ. ח. גורין פארגעקומען א געמיינזאמע זיצונג פון קאמיטעטען פון אלע ציוניסטישע פארטייען און ארגאניזאציעס. די ה"ה סיים-דעפוטאט ד"ר ראזענבלאט און נ. טווערסקי פון א"י, גיבען אפ א בעריכט פון דער לעצטער אקציאנס-קאמיטעט-זיצונג פון לאנדאן. זיי ווייזען אן צווישען אנדערעס די וויכטיגקייט פון דער שקל-אקציע אין צוזאמענהאנג מיט דעם נאהענטען 15-טען ציוניסטישען קאנגרעס, וואס קומט פאר 15 אויגוסט אין באזעל.

ה. ג. ליכטענשטיין גיט אפ א בעריכט פון דער שקל-אקציע ביז איצט, ה' ד"ר ז. עלענבערג רעפערירט וועגען דעם אופן פון א פארשטארקטע אקציע פון שקל דורך די ארגאניזירטע מיטגלידער פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס און גרופען.

נאכדעם, ווי ס'זאגען זיך ארויס די ה"ה א. שאפירא, י. גוטמאן, סוראלסקי, ערקלערען די פארשטעהער פון די ציוניסטישע יוגענד-ארגאניזאציעס זייער גרייטקייט ענערגיש פארטצוזעצען די שקל אקציע, ס'ווערט בעשלאסען אפצושטעלען אין די ארגאניזאציעס אלע אנדערע אקציעס און זיך ווידמען די שקל-אקציע, וואס מוז לויט דעם בעשלוס פון דער עקזעקוטיווע שפעטסטענס ביז דעם 10 יוני פולשטענדיג ליקווידירט ווערען.

25-יעהריגער יובל פון „מזרחי" אין לאדז.

ווי מיר האבען שוין בעריכטעט געמעלדעט, איז זונטאג ביי נאכט פארגעקומען א גראנדיעזע פייערונג לכבוד דעם 25 יעהריגען יובילעאום פון דער עקזיסטענץ פון דער „מזרחי"-ארגאניזאציע.

דער ענגלישער זאל, וואו די פייערונג איז פארגעקומען איז געווען שעהן און געשמאקפול דעקארירט און די טישען סערווירט מיט כל מעדנים, אי בער דער בימה געפינען זיך די בילדער פון ד"ר הערצל, הרב ריינעס און ר' מאהילעווער.

אויבענאן זיצען: דער פארזיצער פון דער לאדזשער „מזרחי"-ארגאניזאציע פרנס זילבערשטיין, דעפ. העלמאן, ראטמ. ביאלער, הרב ד"ר טרייסטמאן, דער יאנאווער רב, ה' האלבערשטאט, פרנס מ. פלאמי און דער גאסט, מיטגליד פון אלוועלטליכען „מזרחי"-עקזעקוטיווע שמואל חיים לאנדוי פון ירושלים. פרום די טישען זיצען די דעלעגאטען פון פארשידענע אינסטיטוציעס, איינגעלאדענע געסט און די מיטגלידער פון „מזרחי" און „צעירי מזרחי".

די פייערונג עפענט פרנס זילבערשטיין מיט א לענגערע רעדע, אין וועלכער ער ווייזט אן אויף דער היסטארישע דאטע פון דער גרינדונג פון דער וועלט-ארגאניזאציע „מזרחי".

דעפ. העלמאן דערמאהנט די גרינדער פון דער לאדזשער „מזרחי"-ארגאניזאציע. די נעמען ווערען ענטוזיאסטיש אויפגענומען דורך דעם פערזאמעלטען עולם.

עס זענען געהאלטען געווארען פאלגענדע בעגריסונגען: פון ועד-הצירוני — ה' פלאטאו, צעירי-מזרחי — קראקאווסקי, קרן היסוד — ביילין, קרן-קימת — ה' מארכעוו, שערי-תורה — פאצאנאווסקי, פון דער יודישער קהלה — פרנס קארא, פון קליינהענדלער פעראיין — ה' ראזענבערג.

ראטמ. ביאלער דערצעהלט זכרונות פון די שווערינקייטען, וועלכע די „מזרחי" האט געהאט ביי איהר ענטשטעהונג.

עס האלטען נאך רעדעס דער יאנאווער רב, אהרן אסט, זגערזשער „מזרחי" — בארנשטיין און סטריקאווער „מזרחי" — ה' פילץ.

א גרויסע רעדע אין העברעאיש אין יודיש האלט דער איצטיגער לאגע אין ציוניזם — האלט דער גאסט ה' לאנדוי, דער גאסט ווערט ענטוזיאסטיש בעגריסט די אנוועזענדע. בעת די הפסקות פון אפיציעלען טייל בעניסט דער עולם פון די געשמאקע מאכלים און ה' פעלדער זינגט שעהנע פאלקס ניגונים לידער.

אין זאל הערשט א געהויבענער שטימונג. ענדיגט זיך די פייערונג.

סענסאציאנ. פראצעס אין מיליטער-געריכט

געגען א פולקאווניק און א קאפיטאן, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין מיסברויכען.

(§) נעכטען האט זיך אין לאדזשער מיליטער-געריכט אנגעהויבען דער סענסאציאנעלער פראצעס געגען דעם פולקאווניק עמאנועל האמאלאסק, שעף פון דער אינזשינעריע - און סאפיארען-אפטיילונג און געגען דעם קאפיטאן טאמאש סאגאן, שעף פון די מיליטערישע בוי-אפטיילונגען.

ביידע ווערען בעשולדיגט אין בעגעהן א רייהע שווערע מיסבריבען-פערברעכען, וועלכע דערגעהן צו דער מדרגה פון די שווינדלעריען פון דעם „בעריהמטען" קאמאנדאר זאראשעוויטש.

די בעשולדיגטע ווערט פארגעווארפען, אז זיי האבען בעוואוסטזיניג געברענגט שאדען דעם מלוכה-אוצר דורכ'ן מאכען א רייהע טראנזאקציעס, ביי וועלכע זיי האבען אליין געהאט פעטע פראפיטען און בעשווינדעלט די מיליטער-אפטיילונגען און די מלוכה.

די סומע, וועלכע די רעגירונג האט געליטען פון די בעשולדיגטע'ס אפערעס, דערגרייכט אין די הונדערטער טויזענדער זלאטיס.

היינט קומט דער פראצעס ווייטער פאר.

יודישע קצבים פראטעסטירען

געגען ראבינאט פאר'ן איסור אויפ'ן ווארשאווער פלייש און פאר'ן ווערען איינפיהרען א נייעם אפצאהל פאר די מנקרים.

אנגענומען א פראטעסט געגען צוואנגס-זונטאג-רוה.

זונטאג איז אין יודישען פליישער-פעראיין (פעטריקאווער 24) אונטער'ן פארזיץ פון דאזשאר קאמינסקי פארגעקומען א גרויסע מיטגלידער-פערזאמלונג.

נאך א רעפעראט פון ארוו. ציטער-מאן האט די פערזאמלונג אנגענומען א פראטעסט-רעזאלוציע געגען צוואנגס זונטאג-רוה און בעשלאסען די דאזיגע רעזאלוציע טעלעגראפיש איבערצושיקען צום וויצע-פרעמיער בארטעל און אנ'אפשריפט צום יודישען פארלאמענטס-קלוב.

א שטורמישען כאראקטער האט די פערזאמלונג אנגענומען ווען מ'איז צוגעטרעטען צו בעהאנדלען די פראגע וועגען די נייע פאדערונגען פון די מנקרים און דער בעציהונג פון ראבינאט אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער פראגע.

ס'איז אנגעוויזען געווארען אויף דער צוועקלאזיגקייט פון האלטען מנקרים אלט אויפזעהער איבער'ן כשרות פון פלייש. די מנקרים טוען סיי-ווי-סיי נישט זייער ארבייט, די קצבים גופא טרייבען דאס פלייש און לאזען איבער לפי יוצא וועגען נאר א שטיקעל אויס-געריסענע „פלאנקען" פאר די מנקרים. מנקרים זענען נישט נויטיגע פאראזיטען און ווירקען נאר מיט צו דער טייערונג פון כשר פלייש.

די רעדנער זענען אויך שארף ארויס געטרעטען געגען ראבינאט, פארוואס ער ערלויבט נישט אריינפיהרען קיין כשר פלייש פון ווארשא. דאס וואלט געווען א טובה הן פאר דער בעפעל-קערונג הן פאר די קצבים. דער איצ-טיגער צושטאנד דערפיהרט צו דעם, אז דער חילוק אין פרייז פון כשר ביז טרפה פלייש איז 1,50 אויפ'ן קילא. בעת פאר'ן קריג איז דער אונטערשייד געווען 3 גראשען אויפ'ן פונט. די שולד פאר'ן יקרות פון פלייש ליגט דעריבער אויפ'ן ראבינאט.

צום סוף איז בעשטימט געווארען א קאמיסיע פון 7 מאן, וואס דארף ביים ראבינאט אינטערווענירען וועגען די אלע ענינים, בפרט וועגען די מנקרים, פאר וועלכע ס'איז בעשטימט געווארען א נייער אפצאהל, וואס וועט נאך מעהר טייערער מאכען דאס פלייש.

Zapisujcie się
na członków Ligi Obrony Powietrznej Państwa

Dr. med. **I. WAJNBERG**
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען, מאגען, פאר לונגען און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראלונגען מיט קוואַרץ-לאמפּע.
נעמט אן פון 3—4 נאכמיטאג און פון 4—5
אין דער לעטשניצע „וואלקא".

אין די אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: ליפיעץ (פיעטרקאווער 193); מילער (פיעטרקאווער 165); בראשקעוויטש (קאנסטאנטינער 17); גערלאך (ציגעל-גאס 64); ניעווידראוו-סקי (אלעקסאנדער-גאס 37); יאנקיעלע-וויטש (אלטער מארק 9).

שטאטישע בעאמטע זיך געזעגענט מיט'ן סטאראסטע ה' רזשעוסקי.

(מ) שבת איז אין זאל פון שטאטישען אפיצירען-קאסינא פארגעקומען א געזעגענונגס-באנקעט פון די שטאטישע בעאמטע פאר דעם סטאראסטע רזשעוסקי, וועלכער האט פערלאזט דעם פאסטען אלס לייטער פון ציוויל-סטאנד-אמט און געווארן סטאראסטע.

אויף דעם באנקעט האבען געהאלטען רעדעס: דיר. זאלעווסקי, דיר. טאמא-שעווסקי, ה' ראסעט און סטאראסטע ה' רזשעווסקי.

אנשטעקענדע קראנקהייטען

אין משך פון 1 וואך.

(מ) אין משך פון 15. ביז'ן 21. מאי האט דער לאדזשער שטאטישער סאני-טאר-אמט פערנאטירט פאלגענדע פאלען פון אנשטעקענדע קראנקהייטען:

בויך-טיפוס — 12 פאלען; דיזענ-טעריע — 1; שקארלאטין — 10; דיפ-טעריט — 12; געניק-פערשטארונג 1; מאזלען 45; רויז — 1; קאקלוש — 5; געבוירט-היץ — 3; אנשטעקענדע אויגען-קראנקהייטען — 10. צוזאמען — 99 פאלען.

לוין-אקציע

פון ביורא-ארבייטער אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

(ס) ביי די ביורא-אנגעשטעלטע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע איז איצט ווידער אקטועל געווארען די פראגע וועגען א לוין העכערונג.

ס'זענען שוין אפגעהאלטען געווארען א רייהע פערזאמלונגען אין דער פראגע און אויף דעם קומענדיגען שבת אווענד ווערט גערופען א גרויסע פערזאמלונג פון די פאבריקס-אנגעשטעלטע, כדי צו בעשליסען וועגען א לוין אקציע.

שטיצע

פאר אינטעלעקטועלע ארב.

(:) דער לאדזשער ארבייטסלאזען פאנד האט אנגעהויבען אויסצאהלען שטיצע פאר אינטעלעקטועלע ארבייטער אויף פאלגענדען סדר:

היינט, דעם 24. ה. ח. בעקומען אויס-געצאהלט די ארבייטסלאזע מיט די לעגיטימאציעס פון נומער 657 ביז 1600; דעם 25-טען — 1601—2600; דעם 27-טען — פון 2601 ביז'ן סוף.

די אויסצאהלונגען קומען פאר 12 ביי טאג.

קומענהערער-שטרייק זיך געענדיגט.

(ב) אויף דער נעכטיגער קאנפערענץ צווישען די קומענקעהרער און די אונ-טערנעהמער איז געקומען צו א הסכם, לויט וועלכער די מייסטער האבען זיך פערפליכטעט: צו העכערן די לוינען פון די ארבייטער מיט 5 זל. א וואך.

פון דער אפערע.

די פארשטעלונגען פון דער טוירע-נער אפערע, וואס גאסטראלירט איצט אין לאדז, ענדען ביז-איצט אדורך מיט גרויס ערפאלג.

היינט ווערט געגעבען די אפערע: „מאסקען-באל" מיט'ן אנטייל פון גאנ-צען אנסאמבל.

פון געריכט.

בעשולדיגט אין קאמוניזם.

(:) אין לאדזשער קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס גע-געהן צוויי בעשולדיגטע אין געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי: מאו-ריצי יעגער און מאלעסלאוו קוביאק.

נאך די רעדעס פון די צדדים האט דאס געריכט פער'משפט: יעגער'ן אויף 5 יאהר און קוביאק'ן — אויף 4 יאהר שווערע טורמע און צו פערלירען די רעכט.

גע'שמד'ט געוואָרען אַלס קינד

איז איצט, נאָך 28 יאָהר, וויל זי צוריק ווערען אַ יודישע פרוי

סענסאַציאָנעלע טראַגישע פּאַסירונג מיט אַ יודיש-קינד, וועלכע איז נאָך אַלס זויג-קינד אָפּגעשמד'ט אין וואַרשאַ און ערצױגען געוואָרען בײַ אַ סטרוזש אין לאָדז.

פערהאַן מענשליכע איבערלעבעני־שען, וועלכע זענען שפּאַנענדער און טראַגישער פון די גרעסטע און שטאַרק־סטע ראָמאַנען, פּאַסירונגען אין וועלכען ס'זענען פערפּלאָנטערט פערשידענע מענשען, וואָס דער גורל האָט זיך גע־שפּילט מיט זיי ווי פּילקעס. נישט שטענדיג געלונגט די דאָזיגע מענשען זיך אַרויסצובעקומען פון דעם פּלאָנ־טער און גאַנץ אָפט נעהמען זיי מיט זייערע טראַגעדיעס מיט זיך אין קבר אַריין. אויך מין טראַגעדיע, וואָס שפּילט זיך אָפּ אין אונזער שטאָט, ווילען מיר דערצעהלען אונזערע לעזער:

מיט 28 יאָהר צוריק

איז אַ זעהר רייך יודיש מיידעל מיט'ן נאָמען פעלאַ בעלושיצקאַ פערפיהרט געוואָרען דורך אַ יונגערמאַן און געצוי־רען פון איהם אַ מיידעל. די חרפּה פון דער פערפיהרטער און איהרע רייכע עלטערען איז געווען אין לשער, מ'האָט נישט געוואוסט, וואָס מ'זאָל אָנהויבען צו טון. פּאַמעליך האָט מען פון דער גאַנצער מעשה געמאַכט אַ שווייג און געזוכט וואו אַהינצוטון דעם אונגעוואונ־שענעם פאַמיליען-מיטגליד.

סוף-כל-סוף איז דאָס קינד אַוועק־געגעבען געוואָרען אין וואַרשאַווער פּשיטולעק „דז. יעזוס", און פעלאַ האָט ווייטער געשפּילט די ראָל פון דער „פּאַננאַ נאַ ווידאַניו". זעהט אויס, אַז פעלאַ האָט ווייטער נישט געוואָלט, אַז די פרוכט פון איהר יוגענד-זינד זאָל בלייבען אין וואַרשאַ, ווייל מיט אַ האַלב יאָהר שפּעטער, האָט פעלאַ אָפּגענומען איהר קינד פון „דז. יעזוס" און אַוועק־געפאָהרען דערמיט קיין לאָדז, כּדי עס אַוועקצוגעבען ערגיץ צו ערציהען. דאָס קינד איז אָבער אין פּשיטולעק שוין געווען

אָפּגעשמד'ט

און בעקומען דעם נאָמען עוואַ מיט דעם פאַמיליען-נאָמען פון דער מוטער בעלושיצקאַ.

לאַנג האָט פעלע אַרומגעבלאָנקעט אין לאָדז,

ביז זי האָט געפונען אַ ן אָרט, וואו איהר קינד, וועלכעס זי האָט באמת ליב גע־האַט, איבערצולאָזען.

לסוף האָט זי דאָס קינד אַוועק־געגעבען צו אַ לאָדזער סטרוזש (דעם אַדרעס געבען מיר צוליב פערשטענד־ליכע טעמים נישט אָן) בעצאָהלענדיג פאַר 15 יאָהר פאָראויס האָנאָראַר פאַר ערציהען דאָס קינד. פעלאַ איז מיט אַ צובראָכען האַרץ היימגעפאָהרען, בע־וויינענדיג איהר שווערען און טרויערי־גען גורל. צו אַלעם קען מען זיך צו־געוואוינען און אויך פעלאַ האָט געמוזט מסכּים זיין מיט איהר מזל.

אַזוי איז אַוועק אַ זעהר לאַנגע צייט, די קליינע עוואַ איז אויפגעצויגען געוואָרען

בײַם לאָדזער סטרוזש

צוזאַמען מיט'ן סטרוזשס דריי אייגענע קינדער, פערשטעהט זיך, אַז אָהן אַ שול און אָהן לאָקשען מיט יויך. ווי נאָר עוואַ איז געוואָרען פּעהיג, צו וועל־כער ס'איז אַרבייט האָט דער סטרוזש זי אַוועקגעגעבען אין דער לעהר אַלס וועבערין און גאָר בקרוב איז זי אָנגע־קומען אויף אַ שטעל צו דער פירמע שייבלער, וואו זי האָט פערדינט אויף איהר אויסהאַלטען. עוואַ בעלושיצקאַ האָט אָבער געוואוסט, אַז אין איהר פליסט יודיש-בלוט, ווייל נישט איינמאָל האָט מען דאָס איהר געגעבען צו ווי־סען בײַ דעם סטרוזש אין שטוב. קיין שום געגויערס ווענען זיך האָט זי אָבער נישט געקענט דערגעהען.

פעלאַ ווידער אין וואַרשאַ האָט איהרע צרות בעהאַלטען טיף אין איהר האַרץ און נאָכגעקומען דעם פערלאַנג פון איהר געקרענקטע עלטערען זיך צוגרייטען צו אַ שידוך, בײַ רייכע מענ־שען איז דאָס נישט קיין שווערע זאַך און גאָר אייניכען האָט זיך געפונען אַ לייטישער יונגערמאַן, אויך נישט קיין אָרימער און

פעלאַ האָט חתונה געהאַט.

בעהאַלטענדיג איהר סוד פאַר דעם יונגענמאַן. פעלאַס מוטער־האַרץ האָט זיך אָבער נישט בערוהיגט, איהרע גע־דאַנקען און נשמה זענען שטענדיג גע־ווען מיט איהר קליין קינד אין לאָדז.

דער גורל האָט געוואָלט, אַז פעלאַ זאָל פון איהר מאַן נישט האָבען קיין קינדער און דאָס האָט נאָך מעהר פער־שטאַרקט איהר ווערטאַג און צער. פעלאַ האָט אָבער נאָך לאַנג בעהאַלטען איהר סוד, מורא האָבענדיג פאַר דעם איינדרוק, וואָס די ענטפּלעקונג וואָלט געקענט מאַכען אויף איהר מאַן.

אין גוף לאַנגע האָט פעלאַ געלעבט 19 יאָהר, ביז זי האָט נישט געקענט ווייטער אַזוי לעבען אין האַס, אויסגוי־צענדיג אַ פּאַסענדען מאָמענט האָט זי פאַר'ן מאַן דערצעהלט איהר פּאַסירונג פון די יוגענד-יאָהרען און אויך דאָס, אַז איהר קינד געפינט זיך אין לאָדז און ווערט ערצויגען בײַ אַ קריסטליכען סטרוזש

פעלא'ס מאַן האָט מוחל-געווען זיין פרוי איהר חטאת נעורים,

און זי אויפגעמאָנטערט, אַז זי זאָל תיכף פאָהרען קיין לאָדז און פאַר יעדען פּרייז ברענגען איהר טאָכטער אַ היים.

דאָס איז געווען מיט 8 יאָהר צוריק, שטאַרק דערפרעהט פון דעם דאָזיגען אויסגאַנג, איז פעלאַ אַוועק קיין לאָדז און נאָך לאַנגע מיה אויפגעזוכט דעם סטרוזש, וועלכער האָט שוין געוואוינט אין אַן אַנדער אָרט.

מיט אַ שטאַרקען האַרץ-קלאַפּען האָט פעלאַ געוואַרט אויף דער מינוט, ווען זי וועט דערזעהען פאַר זיך איהר טאָכ־טער, וועלכע איז שוין דעמאָלט געווען אַ פרוילין פון 20 יאָהר. די מינוט איז געקומען און

פעלאַ האָט דערזעהען איהר טאָכטער.

די עהנליכקייט צווישען מאַמע און טאָכ־טער איז געווען אַ קאָלאָסאַלע, אפילו אַ ווילד-פרעמדער וואָלט געקענט דער־קענען אַ פאַמיליען עהנליכקייט. פעלאַ האָט אָנגעהויבען דערצעהלען דער טאָכטער איהר גאַנצע פערגאַנגענהייט, אויפגעוויזען לויט אַלע סמנים, אַז זי איז איהר מוטער און געבעטען צו פאָה־רען מיט איהר קיין וואַרשאַ צו זיך אין שטוב.

עוואַ'ן איז אָבער אַלץ פאָרגעקומען אַזוי מאָדנע און פרעמד, זי האָט נישט געוואוסט, צי זי זאָל יאָ אָדער נישט גלויבען. נישט געוואוסט וואָס צו טון, עוואַ „אָפּיעקונעס", פאַר וועמען זייער „וויכאָוואַניע" איז שוין געווען אַ פער־דינעין אינדערהיים, און פון דער צווייטער זייט האָבען זיי נישט געוואָלט לאָזען אַ קריסטין צוריק צו יודען, הא־בען זי אָפּגערעדט מיט אַלע כּוחות, אַז זי זאָל נישט צוריקקעהרען צו די יודען און זי זאָל בלייבען דאָ אין לאָדז.

עוואַ האָט גיכער געפאָלגט איהרע „צווייטע עלטערן", בײַ וועמען זי איז ערצויגען געוואָרען אין פערלויף פון 20 יאָהר און איבערלאָזענדיג איהר ווייי־נענדע און יאָמערדיגע מוטער, איז זי ענטלאָפען. פעלאַ האָט אָבער נישט אויס־געגעבען די האָפנונג, איז אַוועק אין שייבלער'ס פאַבריק, וואו עוואַ האָט געאַרבייט און דאָרט געטרויבט וויינען, אַז איהר טאָכטער זאָל צוריקגעהן צו איהר. עוואַ'ס חברים און חבר'טעס האָ־בען אָבער זי אויך אָבגערעדט פון דעם שריט און

עוואַ האָט זיך קאַטעגאָריש אָבגעזאָגט צוריקצוגעהן צו איהר יודישער מאַמע.

פעלאַ איז צוריקגעפאָהרען קיין וואַר־שאַ מיט גאָר נישט.

פון דער צייט אָן האָט עוואַ מעהר נישט געהאַט קיין רוה. זי האָט אַלץ שטאַרקער דערפיהלט די בעציהונג צו איהר אַלס יודישקע. זי האָט שוין חרטה געהאַט דערויף, וואָס זי איז נישט מיט געגאַנגען מיט איהר מוטער. דאָס האַרץ ווי זי דערצעהלט אַליין, האָט זי גע־צויגען צו איהר מוטער, צו איהר היי־מישער סביבה, צו איהר שורש, צום יודענטום.

ס'איז אָבער שוין געווען פערפאַלען. עוואַ האָט נישט געוואוסט, וואו איהר מוטער וואוינט און ווי זי הייסט פונ'ם מאַן. עוואַ האָט נאָר געוואוסט פון די רייד פון איהר מוטער, אַז זי איז זעהר רייך און האָט נישט קיין קינדער. עוואַ האָט רעזיגנירט פון דעם געדאַנק אויס־צוגעפונען איהר מוטער. זי האָט נישט געהאַט די מעגליכקייט און דעם מוט דערצו. עוואַ האָט ווייטער געלעבט בײַם סטרוזש אין לאָדז און געאַרבייט בײַ שייבלער'ן אין פאַבריק.

ביז לבינו האָט זיך

אין עוואַ'ן פערליבט אַנ'אַר־בייטער.

פון דערזעלבער פאַבריק און אייניכען איז בעפּראַוועט - געוואָרען די חתונה צווישען עוואַ און דעם אַרבייטער קאַ־טצעווסקי. ק. האָט בעקומען אַ פּאָסטען אויף די קרעסען און האָט זיך דאָרט אַריבערגעצויגען צוזאַמען מיט עוואַ'ן. דאָ האָט ערשט

עוואַ דערפיהלט דעם גאַנצען גרויל פון איהר לאַגע.

ק. האָט זיין פרוי מאַלטרעטירט און בעליידיגט אויפ'ן שענדליכסטען אופן. ער האָט איהר בײַ יעדער געלעגענהייט פאָרגעוואָרפען איהר יודישע אָפּשטאַ־מונג, געשלאָגען און בעזידעלט.

צו די אַלע צרות האָט עוואַ זיך נאָך דערוואוסט, אַז איהר נייער מאַן „שרייבט זיך אַדורך" מיט אַנ'אַנדערע פרוי און עוואַ האָט דערום בעשלאָסען צו פער־לאָזען איהר מאַן און צוריקקומען קיין לאָדז. קאַטצעווסקי האָט איהר אָבער נישט געוואָלט אָפּגעבען דעם פּאַס און

עוואַ איז ענטלאָפען

אָהן אַ פּאַס.

קומענדיג קיין לאָדז האָט עוואַ ווי־דער געוואָלט בעקומען אַרבייט אין שייבלער'ס פאַבריק. מ'האָט אָבער פון איהר פערלאַנגט אַ דאָקומענט. עוואַ האָט זיך געווענדעט אין פּשיטולעק „דז. יעזוס" קיין וואַרשאַ, פון וואַנען זי האָט אייניכען בעקומען אַ מעטריקע אויפ'ן נאָמען עוואַ בעלושיצקאַ צוזאַ־מען מיט אַ טויף-שיין. עוואַ איז דער־ווייל געוועזען מעוברת און האָט אייני־כען געבוירען אַ יונגעלע.

פון דער צייט איז פערגאַנגען 4 יאָהר. עוואַ'ן איז געבליבען נאָר איהר איינ־ציג יונגעלע און די בענקשאַפט צו איהר מוטער און אָפּשטאַמונג. די דאָ־זיגע בענקשאַפט לאָזט זי מעהר נישט צורוה. זי ווייגט פאַר אונזער מיטאַר־בייטער און

עוואַ זוכט אַ עצה ווי אַזוי אויס־געפינען איהר מוטער,

ווי אַזוי איבערצוגעהן צום יודענטום, ווי אַזוי זיך אָבצושרייסלען פון דעם ביז איצטיגען לעבען און אָנהויבען אַ נייי לעבען אַלס יודישע טאָכטער פון יודישע עלטערן.

מיר ברענגען די דאָזיגע געשיכטע אין האָפען, אַז פעלאַ פון דערהיים בעלושיצקאַ, לעבט נאָך איצט אין וואַר־שאַ, זי וועט זיך אייניכען אָברופען און צודריקען צום האַרץ איהר טאָכטער, וועלכע ליידט איצט אַזוי אומענדליך.

לאָדזער דעמאָליסטען

נעגעז דעם צונעהמען די קאָנצעסיעס.

(ס) אויף דער לעצטער פערזאַמלונג פון לאָדזער דעמאָליסטען-פעראיין איז בעשלאָסען געוואָרען ענערגיש צו פּראָ־טעסטירען נעגען דעם, וואָס דאָס פי־נאַנץ-מיניסטעריום נעהמט אָפּ די טאַ־באַק-קאָנצעסיעס בײַ אַ רייה עלטערע טאַבאַק-סוחרים.

ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו דעלעגירען אַ פאָרשטעהער צום קאָנ־צעסיאָנערען-צוזאַמענפאָהר אין וואַרשאַ.

מאָרגען — 5-טע „אַזאַזעל"-פּראָגראַם

היינט לעצטער דורכפיהר־פּראָגראַם.

מאָרגען טרעטען אָפּ אין „אַזאַזעל" די ביז - איצטיגע 4 פּראָגראַמען דעם יונגסטען קינד, דעם 5 טען פּראָגראַם. וואָס וועט זיין אַ רעוואָלוציע אין דער יודישער רעווי-קונסט. אַזאַ פּראָגראַם האָט נאָך לאָדז און נישט וואַרשאַ גע־זעהן.

דערווייל ווערט נאָך היינט בעוויזען דאָס שלאָגער פּראָגראַם פון אַלע ביז־איצטיגע שלאָגערן מיט די בעסטע נו־מערן, ווי: „דריי דיבוקים", „כלמער חזן", „רבי אלימלך", „שימי-כמו", „פאַן כּעצענאַס" און אַנדערע.

און — מאָרגען וועט אין „אַזאַזעל" אויפשיינען אונטער'ן ליכט פון די הער־ליכע דעקאָראַציעס און פּראָזשעקטאָ־ריום דאָס 5 טע פּראָגראַם.

אַלע וועלען זיין אויפ'ן פּלאַץ: גאָ־דיק, לילית, סטרוגאָטש, לאַנדוי, לוריע־שפּיגעל, מעלניק, מאַזאַווזקי, מאַנס־דאָרף און מאָטאָשינסקי; דער בעליב־טער קינסטלער-מאָלער פריציל קליינ־מאַן האָט אַריינגעלעגט אין די דעקאָ־ראַציעס און קאָסטיומען אַלץ, וואָס אַ קינסטלער קען נאָר; און ועל-כולם האָ־בען: הענעך קאָן און משה בראָדערזאָן צוגעגרייט שלאָגערס — באָמבעס! אַלזאָ, מאָרגען!

קינדערוואַגען פון 50 זל.

ספּאָרט וואַגען אויף גומי מיט בעדעק

פעלד- און מעטאַל-בעטען, מאַטראַצען, אייזן־שענק, וואַש-טישען אין רייכסטען אויסוואַהל אויף גינסטיגע בעדינגונגען עמפּפעהלט די עלטסטע לאָדזער מעטאַל-מעבעל-פאַבריק פון

I. B. WOŁKOWYSKI

Sienkiewicza 3/5, tel. 37-70

11 NARUTOWICZA 11

די פירמע עקזיסטירט פון יאָהר 1896.

אכטונג: מיר באָרגען אויס בעטען אויף זומער-וואוינונגען.

אין די שטעטלעך און דערפער

פון דער לאָדזער סטאַראָסטווע.

שלעכטע מאַטעריעלע לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג.—אונטערגאַנג פון יוד. פרנסות.—אין די דערפער וואוינען נישט קיין יודען. - אויסוואַנדערונג פון יודען.—די יודישע פּאַרטייען. - די בעציהונגען צווישען דער יודישער און קריסטליכער בעפעלקערונג. - צי איז מעגליך איבערצופיהרען יודען אויף לאַנדווירטשאַפט?

(ספּעציעלער אינטערוויו פאַר׳ן „נייעם פאָלקסבלאַט" מיט׳ן סטאַראָסטאַ ה׳ אַלעקסי זשעווסקי).

דער נייער לאָדזער סטאַראָסטע, דער געוועזענער לאָדזשער שטאָט-פּרעזידענט ה׳ אַלעקסי רזשעווסקי, האָט באַלד נאָכדעם ווי ר׳האָט איבערגענומען זיין נייעם אַמט, אונטערגענומען אַ רייזע איבער דעם גאַנצען געביט פון דער לאָדזער סטאַראָסטווע מיט׳ן ציל זיך צו בעקענען מיט דער אַלגעמיינער לאַגע אויף די ערטער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט זיך אונזער מיטאַרבייטער געווענדעט צום סטאַראָסטע און געבעטען איהם איבערצוגעבען פאַר אונזערע לעזער זיינע רייזע איינדרוקען בנוגע דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג און בפרט ביי דער יודישער.

סטאַראָסטע רזשעווסקי האָט אונזער מיטאַרבייטער איבערגעגעבען פאָלגענדע מאַטעריאַלען:

די סטאַראָסטווע פאַראייניגט אין זיך די פונקציעס פון דער רעגירונג און איז דער אויפזיכט-אָרגאַן איבער דער אַדמיניסטראַטיווע און זעלבסטפערוואַלטונג טעטיגקייט. דער דאָזיגער טעטיגקייט-געביט איז שוין פאַר ה׳ זשעווסקי גוט בעקאַנט, ווייל נאָך אין יאָהר 1918, ווען ס׳זענען פערטריבען געוואָרען די דייטשע אָקופּאַנטען, איז ה׳ זשעווסקי בעשטימט געוואָרען אַלס סטאַראָסטע און נאָכדעם, איידער ער איז געוועהלט געוואָרען אַלס לאָדזער שטאָט-פּרעזידענט האָט ער בעקליידעט דעם אַמט פון רעגירונגס-קאָמיסאַר אין לאָדז. צו דעם לאָדזער קרייז געהערען 6 שטעט (אַלעקסאַנדער, קאָנסטאַנטין, טושין, רודאַ-פּאַביאַניק, רזשגאָוו און זגערזש) און פיל דאָרפישע גמינעס. זיי אַלע געפינען זיך אין אַ שטאַרקער ווירטשאַפטליכער און קולטורעלער אָפּהענגיגקייט פון לאָדז. דאָס אַקטיווע לאָדז איז ווי בעקאַנט געוועזען די ערשטע שטאָט אין לאַנד, וועלכע האָט אַדורכגעפיהרט דעם שול צוואַנג און דאָס איז נאַטירליך נישט געבליבען אָהן איינפלוס אויף דער סביבה, און אין זגערזש, טושין, רודאַ, קאָנסטאַנטין און אַלעקסאַנדער, איז דער שול-צוואַנג שוין כמעט אַדורכגעפיהרט.

דער דאָזיגער אומשטאַנד האָט שוין געהאַט זיין ווירקונג אויפ׳ן אַלגעמיינעם לעבען. דאָס געזעלשאַפטליכע לעבען פערברייטערט זיך און ווערט אינטענסיווער. דער קרייז פון די, וואָס געניסען פון קולטורעלען לעבען ווערט אַלץ גרעסער. פערשידענע געזעלשאַפטען איהרען אַנ׳אויפקלערונגס אַרבייט, ס׳ענטוויקלען זיך די קאָאָפּעראַטיווען און ס׳ענטשטעהען נייע, די קאָאָפּעראַטיווען זענען אַ וויכטיגער קולטורעלער פאַקטאָר אין לעבען פונ׳ם פויערטום, זיי בעמיהען זיך צו פערגרעסערען די פּראָדוקטיוויטעט פון די לאַנדווירטען, די רעגירונג שטיצט זיי.

אין טשאַרנאָטשין עקזיסטירט אַ ספּעציעלע לאַנדווירטשאַפט-שולע מיט אַ לערן-קורס פון 11 חדשים. טשאַרנאָטשין פערנעהמט 303 מאָרגען ערד. דאָרט איז פערהאַן אַ 7 קלאַסיגע פאָלקס שול, אַ אימפונגס-שטעל פאַר בהמות, וועטערינאַרישע קורסען, אַנ׳איינגען וועטערינאַריש-שפּיטאָל אין אַלעקסאַנדער א. א. וו.

ביי דער סטאַראָסטווע איז פערהאַן אַ ספּעציעל לאַנדווירטשאַפט-קאָמיסיע מיט אַנ׳אינזשעניער בראש, וואָס גיט פערשידענע אָנווייזונגען די לאַנדווירטען. אין שול-וועזען שטרעבט די סטאַראָסטווע איינצופיהרען אַנשטאָט 1. קלאַסיגע פאָלקס-שולען אין די איינצעלנע דערפלעך – 7 קלאַסיגע פאָלקס-שולען פאַר עטליכע דערפער צוזאַמען.

אין דער לאָדזער סטאַראָסטווע וואוינען די יודען אין די שטעטלעך. אין די דערפער געפינען זיך נאָר איינצעלנע יודען, אָדער דאָס ענטשטעהען פון די דאָרפישע קאָאָפּעראַטיווען, גענעהמט אַפּ ביי די יודען זייערע בעשעפטיגונגען.

די אָביעקטיווע בעדינגונגען שטויסען די יודען אַרויס פון דאָרף.

אין אַלעקסאַנדער בילדען די יודען ביז 48 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג, צוזאַמען מיט די דייטשען בילדען זיי אַ מעהרהייט אין שטאָט. די הויפּט-בעשעפטיגונג פון שטאָט איז די זאַקען-אינדוסטריע, אַלעקסאַנדער איז דער וויכטיגסטער פּונקט פאַר דער זאַקען-אינדוסטריע אין לאָדזער ראַיאָן. און איז דירעקט אָפּהענגיג פון די פערשידענע קאָניונקטורען אין דער אינדוסטריע. די זאַקען-מאַכער זענען סרוב כאַלופּניקעס. דאָ הערשט אַ גרויסע אָרימקייט.

אינ׳ם געזעלשאַפטליכען לעבען שפּילען ביי די יודען די הויפּט-ראָל די פּרומע, צווישען זיי האָבען די „מזרחי" אַ גרויסען איינפלוס. אין דער זעלבסט-פערוואַלטונג האָבען די יודען זייערע פערטרעטער און ווירקען דורך זיי אויפ׳ן גאַנג פון לאָקאַלען לעבען אין ענינ׳ם פון געזונדהייטס-וועזען, אַלגעמיינער קולטור א. א. וו. אַ גרויסע אויפלעבונג אין אַלגעמיינעם יודישען לעבען ברענגט אַריין די יודישע יוגענד, וואָס איז אָרגאַניזירט ביי די „פּועלי-ציון" און „בונד".

אין קאָנסטאַנטין בילדען די יודען אַנ׳ערך 35 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג. פאַר דער מלחמה האָט זיך דאָס שטעטעל שעהן ענטוויקעלט און געהאַלטען אין איין וואַקסען. די מלחמה האָט רואינירט דאָס שטעטעל און כמעט די גאַנצע יודישע בעפעלקערונג האָט אַ צייט-לאַנג געשעפּט איהר יניקה פון דער שטיצע, וואָס ס׳האָבען צוגעשיקט די פערשידענע אַלגעמיינע יודישע הילפס-אָרגאַניזאַציעס. איצט האָט זיך די לאַגע אַ ביסעל געענדערט. ביי די עלטערע יודען שפּילט די הויפּט ראָל די „אגודת הארטודוקסים" די יוגענד איז איינגעטיילט צווישען בונד פּועלי-ציון, און ציוניסטען.

אין טושין בילדען די יודען ביז 42 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג. אויך דאָ, צווישען די עלטערע שפּילען די הויפּט-ראָל די אָרטאָדאָקסען. דער צענטער פונ׳ם יודישען לעבען איז די יודישע קהלה. ס׳איז אויך פערהאַן אַ יודישער האַנדווערקער-פעראיין. די הויפּט-בעשעפטיגונג פון די טושינער יודען איז מסחר און פערמיטלונג. די ענטוויקלונג פון דער קאָאָפּעראַטיווער בעוועגונג אין דאָרף לאָזט איבער וואָס אַמאָל אַלץ ווייניגער אָרט פאַר דער פערמיטלונג, און הגם אויף די יאַרידען שפּילען נאָך די יודען די הויפּט-ראָל, ווערען זיי דאָך אַלץ מעהר אַרויסגעשטויסען און פיל פון זיי זענען געצוואונגען צו עמיגרירען אין די גרעסערע שטעט, אָדער קיין אויסלאַנד.

אין רזשגאָוו בילדען די יודען אַנ׳ערך 3 פּראָצ. פון דער בעפעלקערונג. זשגאָוו איז גיכער אַ פויערים הראָמאַדע. אויך אין רודאַ פּאַביאַניק בילדען די יודען נישט קיין גרויסען טייל פון דער בעפעלקערונג. — אינגאַנצען אַ 10 — 12 פּראָצ. דאָרט זענען דאָ אַרבייטער און פאַבריקאַנטען, וואָס געהערען צו די דייטשען. יודען קומען אַהין זומער אויף די זומער וואוינונגען.

אין די אַלע דאָזיגע שטעטלעך זענען די יודען וועהניג געזעלשאַפטליך בעוועגליך, ערטערווייז שטאַרק נידערגעשלאָגען און אינגאַנצען פערטון אין דאגת פרנסה. די לאַגע פון אַ גרויסען טייל פון דער בעפעלקערונג איז דראָ-הענד און ממש קאַטאַסטראָפאַל. די שטייגערונג פון דער געזעלשאַפטליכ-קייט ביי די פויערים, די ענטוויקלונג פון דער קאָאָפּעראַטיווער בעוועגונג אין דאָרף, מאַכט איבעריג אַ גרויסען טייל פון די פריהערדיגע פערמיטלונגס-בעשעפטיגונגען און די יודען, וואָס האָבען זיך פריהער מיט דעם פערנומען בלייבען אָהן פרנסה.

די פערשידענע אינסטיטוציעס אין געזעלשאַפטען נוצען אויס אין אַ זעהר קליינער מאָס זייערע מעגליכקייטען.

אַ גאַנץ בעזונדער ביילד שטעלט מיט זיך פאָר זגערזש. (23,000 איינוואוינער) און איז אַ מאַנופאַקטור שטאָט פערבונדען מיט לאָדז, ווירטשאַפטליך, גייסטיג און קולטורעל. דאָ איז פערהאַן בעדייטענדער פּראָלעטאַריאַט, וועלכער איבט אויס זיין איינפלוס אויפ׳ן געזעלשאַפטליכען לעבען. דאָ זענען אויסגעבויט געוואָרען די שעהנסטע שול-בנינים. און ס׳איז שטאַרק ענטוויקעלט די קאָאָפּעראַטיווע בעוועגונגען. אין זגערזש זענען אין געזעלשאַפטליכען לעבען רעפּרעזענטירט אַלע גרופּען און זיי איבען אויס זייער ווירקונג.

אין יודישען קולטורעלען לעבען שפּילט אַנ׳אַנגעזעהענע ראָל די יודישע ביבליאָטעק און יודישער טורן-פעראיין „מכבי". אַ לעבעדיגע טעטיגקייט פיהרט אויך דער יודישער סוחרים און פאַבריקאַנטען-פעראיין. די יוגענד — פּועלי ציון און בונד לאָזען זיך פיהלען אין געזעלשאַפטליכען לעבען.

די אַלגעמיינע צוזאַמענאַרבייט פון דער יודישער מיט דער איבעריגער בעפעלקערונג קומט פאַר הויפּטזעכליך אויפ׳ן געביט פון די זעלבסטפערוואַלטונגען. די צוזאַמענאַרבייט ווירקט גוט אויף ביידע צדדים און מילדערט די שאָוויניסטישע געפיהלען. די יודען פערהאַלטען זיך לאָיאַל און בעטראַכטען די פערשידענע ווירטשאַפטליכע פראַגען, וואָס זענען נוגע דער אַלגעמיינער שטע-טישער בעפעלקערונג פון ריין פּראַק-

(ענדע זעה 7-טע זייט).

די, וועלכע אזעוו האָט פעראַטען.

בעאַרבייט פאַר׳ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

(76

לאָפּוכין איז געקומען קיין אויסלאַנד אין זומער 1905 און האָט זיך בעזעצט אין אַ קור אָרט נעבען קעלן. פון דאַנען האָט ער געשיקט צו בורצעוו׳ן אַ בריף קיין פּאַריז. דער בריף האָט אָבער פערשפּעטיגט כמעט אויף אַ חודש צייט, ווייל די גאַס, וואו בורצעוו האָט געוואוינט, איז געווען אַ נייע און דער בריף-טרעגער האָט זי נישט געקאָנט געפינען.

אין סעפּטעמבער 1908 איז בורצעוו צופעליג געוואויר געוואָרען, אַז לאָפּוכין פאָהרט אין צוויי טאָג אַרום קיין פּעטערבורג דורך קעלן.

אין בעשטימטען טאָג איז בורצעוו געקומען אויפ׳ן קעלנער וואָקזאַל. ער האָט גענומען אויסקוקען די צוגען, וועלכע קומען אָן פון די קוראָרטען אונטער קעלן. מיט איינער פון די צוגען איז לאָפּוכין טאַקע אָנגעקומען און ער האָט זיך באַלד איבערגעזעצט אין צוג, וואָס איז אָפּגעגאַנגען קיין בערלין. בורצעוו האָט זיך אַריינגעזעצט אין דעמזעלבען צוג, נאָר צו לאָפּוכינ׳ען אין קופּע איז ער אַריין ערשט, ווען דער צוג האָט געריהרט.

אָט ווי אַזוי בורצעוו דערצעהלט אין זיינע מעמואַרען דעם גאַנצען גאַנג פון דער דאָזיגער דראַמאַטישער בעגעגעניש און געשפּרעך, וואָס האָט געשפּילט, קאָן מען זאָגען, אַ היסטאָרישע ראָלע.

„איך בין, דערצעהלט בורצעוו, געווען איבערצייגט, אַז לאָפּוכין האָט צו יענער צייט נישט געהאַט קיין שום געמיינזאַמקייט מיט דער רעגירונג און דעריבער האָב איך געקאָנט מיט איהם רעדען, ווי מ׳רעדט געוועהנליך מיט אומאָפּהענגיגע מענשען אויף די טאַמעדראָסטישע פּאָליטישע טעמעס, נישט מורא-האָבענדיג, אַז דער פּריוואַטער געשפּרעך וועט ווערען בעקאַנט פּערזאָנען, וואָס זענען דערצו נישט בערופען.

לאָפּוכין האָט אויסגעצייכנט פערשטאַנען, צו וואָס איך האָב איהם געוואָלט זעהן און וועגען וואָס איך האָב איהם געוואָלט פרעגען. ער האָט נישט געקאָנט נישט פערשטעהן דאָס נאָך בעת דעם געשפּרעך אין טעריאָקי. ער האָט לייכט געקאָנט אויסמיידען צו בעגעגענען זיך מיט מיר אין אויסלאַנד, אָבער ער האָט דאָס נישט געטון, — און איך האָב געהאָפט, אַז אין פּריוואַטען געשפּרעך וועט ער מיר געבען די נויטיגע אָנווייזונגען בנוגע אַזעוו׳ן. — — — — — — — — — — — — —

איך האָב געהאַלטען, אַז לאָפּוכין וועט פון דער אייגענער איניציאַטיווע מיר אויך אין דעם פאַל נישט אָנטקעגענקומען אין דער דעמאַסקירונג פון אַזעוו׳ן, און דעריבער האָב איך, איידער כ׳האָב איהם דירעקט געפרעגט וועגען אַזעוו׳ן, שטופּענווייז און גענוי בעקאַנט מיט דער גאַנצער פאָרגעשיכטע פון דער מעשה אַזעוו.

אָנהויבענדיג מיין ערצעהלונג, האָב איך נישט געצווייפעלט, אַז וועגען אַזעוו׳ס ראָלע ביי די ס-ערען ווייסט לאָפּוכין זעהר ווענעג און אַז איך קען איהם מיטטיילען פיל נייעס און וויכטיגעס, וואָס זאָל איהם בעוועגען צו אַנטשטעקען מיין בעשולדיגונג געגען אַזעוו׳ן.

אַ חוץ דעם האָב איך מיט מיין גענויער דערצעהלונג וועגען אַזעוו׳ן געוואָלט בעווייזען לאָפּוכינ׳ען, אַז ער מאַכט פאַר מיר נישט קיין שום רעוועלאַציעס. דאָס, האָט זיך מיר געדאַכט, האָט איהם אויך געקענט העלפען זיך צו ענטשליסען. ער זאָל בעשטעטיגען מיינע אינפאָרמאַציעס וועגען אַזעוו׳ן. אויב ס׳וואָלט איהם אין דער צוקונפט אַמאָל אויסגעקומען זיך צו פערטיידיגען פאַר׳ן געשפּרעך מיט מיר, וואָלט ער געקאָנט מיט אַ פולען גרונד בעהויפּטען, אַז קיין שום ענטפּלעקונגען האָט ער נישט געמאַכט, אַז איך האָב אָהן איהם אַלץ געוואוסט און אַז ער האָט נישט געקאָנט אָפּלייקענען דאָס, וואָס איך האָב דערצעהלט אין אַ פּריוואַטען געשפּרעך.

מיין געשפּרעך מיט לאָפּוכינ׳ען וועגען אַזעוו׳ן האָב איך זיך בעמיהט אַזוי צו פיהרען, אַז אומאָפּהענגיג דערפון, ווי אַזוי ער וועט זיך בעציהען צו מיינע פראַגען, זאָל איך דאָך פון איהם אַרויסבעקומען דעם ענטפער, וואָס איז מיר געווען נויטיג.

איך האָב קודם כל מיטגעטיילט לאָפּוכינ׳ען וועגען דעם, אַז כ׳בעניי אין אויסלאַנד די אויסגאַבע פון זשורנאַל „בילאָיע" כ׳האָב איהם דערצעהלט וועגען מיינע אַרבייטען איבער דער געשיכטע פון די געזעלשאַפטליכע בעוועגונגען, און איך קלערע אײַנגיכען לעגאַל צוריקצוקעהרען זיך קיין רוסלאַנד און דאָרט אָנהויבען אַרויסצוגעבען אַ נייעם היסטאָרישען זשורנאַל. איך האָב פאַר איהם כאַראַקטעריזירט די אַלע עמיגראַנטען, וועלכע האָבען געשפּילט די הויפּט-ראָלע אין דער אַזעוו-געשיכטע און געבראַכט די נעמען, אויף וועלכע איך האָב זיך געדאַרפט פּער-רופען אינ׳ם ווייטערדיגען געשפּרעך.

ס׳האָט זיך געקאָנט אויסדאַכטען, אַז מיר פיהרען אַ געוועהנליכען ליטעראַריש-פּאָליטישען שמועס, אייגעם פון די שמועסען, וואָס ווערען אין פּעטערבורג, למשל, טעגליך געפיהרט צווישען ליטעראַטען, ווי איך בין געווען, און געזעלשאַפטליכע טוער, ווי לאָפּוכין איז געווען. וויפיל אַזעלכע געשפּרעכען איז מיר אויסגעקומען צוצוהערען פאַר דעם, סיי מיט לאָפּוכינ׳ען, סיי מיט פיל אַנדערע! אָהן ספק האָט זיך אויך לאָפּוכינ׳ען אין אָנהויב דאָס געשפּרעך אונזערס אויסגעוויזען, ווי אַ געוועהנליכער שמועס, וואָס אונטערשיידט זיך נישט פון די אַלע שמועסען, וועלכע מיר האָבען אַמאָל פריהער געפיהרט, הגם ער האָט נישט געקאָנט נישט אַהן, צו וואָס איך דערפיהר דאָס געשפּרעך, אָבער אַליין איז ער מיר אַקעגען נישט געקומען.

ווען איך האָב דערפיהלט, אַז כ׳האָב איהם שוין גענוג בעקענט מיט דעם גאַנצען מאַטעריאַל, מיט וועלכען מיר וועט אויסקומען צו אָפּערירען אין דער ערצעהלונג וועגען אַזעוו׳ן גופא, האָב איך געזאָגט לאָפּוכינ׳ען, אַז די שרעקליכע דורכפאַלען, וואָס זענען אין משך פון די לעצטע יאָהרען געווען אין דער ס.-ר.׳ישער פּאַרטיי, קאָן מען ערקלערען, לויט מיין מיינונג, דערמיט, וואָס אין דער שפּיץ פון דער קאַמפּף-אָרגאַניזאַציע ביי דער פּאַרטיי שטעהט אַנ׳אַגענט-פּראָוואָקאַטאָר.

לאָפּוכין האָט ווי נישט בעמערקט די דאָזיגע ווערטער מיינע און האָט גאָרנישט געענטפערט. נאָר איך האָב דערפיהלט אַז ער ווערט בעזונדערס אויפמערקזאַם, גלייך ווי ער וואָלט פון מיין זייט ערוואַרט עפּעס אומבעשיידענע פראַגען.

(פאָרטזעצונג קומט)

מערדער פון א יודישער משפחה פאר אגעריכט אין קוטי.

געליטענע משפחה ווענדעט זיך צו יוד. דעפוטאטען און סענאטארן נאך הילף

עשׂעת דעם אוק־אינגיש־פוילישען קאמף אין יאהר 1919 איז אין דארף ראזשען וויצלקי, קאסאווער מעצירק, אויסגעמארדעט געווארען א גאנצע יודישע פאמיליע מיט׳ן נאמען כאנעס, וואס איז בעשטאנען פון א מאן מיט א ווייב און צוויי יונגלעך פון 8 און פון 6 יאהר. די מערדער פון דער פאמיליע כאנעס האבען אין דערזעלבער צייט אנטייל גענומען אויך אין פערשידענע רויב־איבערפאלען אויף יודישע הייזער, בשעת וועלכע עס זענען בערויבט געווארען אנ׳ערך 70 הייזער, צוליב דעם כאאס, וואס האט דעמאלט געהערשט אין יענער געגענד, האט מען די מערדער אבער גישט געקאנט פערפאלגען. און עס איז דאן בלויז ארײנגעטראגען געווארען אין געריכט אין קוטי א אויספארשונגס־אקט מיט דער בעשרייבונג פון דעם געשעניש און מיט די פאמאגראפיעס פון די דערמארדעטע.

ערשט אין יאהר 1926 איז מען פלוצים געקומען אויף דער שפור פון די מערדער. זיי זענען ארעסטירט און אבגעשטעלט געווארען אין דער תפיסה קיין קוטי. עס זענען ארעסטירט געווארען מיכאל קרושאק, אילאק סאמאשקא, מעכאניוק און פאראשקא בוקולקא, וועלכע איז מיטבעשולדיגט אין מארד צוליב דעם, וואס זי האט אלס שכנה ארויסגענארט די כאנעס אין דרויסען, וואו די מערדער האבען אויף זיי געלויערט.

אלע מערדער זענען רייכע פויערן און האבען א גרויסען איינפלוס אין זייערע געמיינדעס; דער ברודער פון איינעם פון זיי, למשל, איז רעגירונגס־קאמיסאר אין ראזשען. די דאזיגע בעציהונגען און די השפעה פון די ארעסטירטע האבען זיך אויך אפגעשלאגען אויף דעם לויף פון דער אויספארשונג.

ווי מען מעלדעט פון דארט האבען די ארעסטירטע געפונען א מיטעל צו פערשטענדיגען זיך מיט זייער פאמיליע און ס׳איז פעסטגעשטעלט געווארען, דאס זיי האבען דיריגירט מיט די פראטאקאלען און בעווייזען, וואס פערשידענע עדות האבען געדארפט ווענען דעם מארד אבלעגען. דער רעזולטאט פון דער דאזיגער טאקטיק איז דער פאקט, אז אלע בעשולדיגטע זענען דריי וואכען פאר דער ערשטער פערהאנדלונג בעפרייט געווארען פון דער תפיסה אויף גרונד פון א „מאראליטעט צייגניש״, וואס איז זיי ארויסגעגעבען געווארען דורך די נאמיינדע אמטען פון זייערע דערפער.

אזוי ארום האבען זיי בעקומען די פולע מעגליכקייט צו פערשטענדיגען זיך מיט די עדות און ווי די פאמיליע פון די דערמארדעטע גיט איבער האבען די בעשולדיגטע עדות מעראריזירט, אז זיי זאלען מאכען פאר די בעשולדיגטע גינסטיגע ערקלערונגען.

די פערטיידיגונג פון די בעשולדיגטע האט איבערגענומען דער אוקראינישער אדוואקאט גארדעצקי. די פאמיליע פון די דערמארדעטע איז אבער זעהר ארים און האט נישט קיין מעגליכקייט צו שטיצען די אויספארשונג אין דער זאך און אויסצופילען אלץ זאל דאבײַ סאר־געהען לויט גערעכטיגקייט.

די ערשטע פערהאנדלונג איז אנגעמעלט פארגעקומען. א טייל עדות זענען פערהערט געווארען אהן שבועות.

לעצטענס האבען זיך די פעראינטערעסירטע קרובים פון די דערמארדעטע געווענדעט צו די יודישע דעפוטאטען און סענאטארן מיט דער בקשה צו פעראינטערעסירען זיך מיט דער אויספארשונג און מיט דעם פראצעס געגען די מערדער פון דער פאמיליע כאנעס.

DR PRYBULSKI
זאמענהאף 1, טעלעפאן 25-38
דערמאטאלאגישע און האר־הויט־קראנקהייטען,
פענער־שוואכקייט, בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט
(האר־אויספאל), רענטגען־שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אבענד
דאמען: פון 4—5 נאכם.

אין די שטעטלעך און דערפער

פון קארזער סטאראסטווע

(ענדע פון 6־טע זייט).

טישען שטאנדפונקט. די יודישע ארבייטער, וועלכע געפינען זיך דא אונטערן איינפלוס פון פועלי־ציון און בונד — געהערען צו די פראפעסיאנעלע קלאסען פעראיינען, וועלכע זענען אלגעמיינע און קומען אין א דירעקטען קאנטאקט צווישען זיך און דאס ווירקט מיט צו דער אלגעמיינער דערנעהנטערונג.

אן אלגעמיינע ערשיינונג איז, אז די אסימילאציע איז אומעטום געפאלען.

די יודישע געזעלשאפטליכע טוער וואלטען זיך געדארפט פערטראכטען אויף דער לאגע און שאפען נייע בעשעפטיגונגס־צווייגען, מצהר פראדוקטיווע, פאר דער יודישער בעפעלקערונג אויף דער פראווינץ.

— צי מיינט איהר ה׳ סטאראסטע, אז ס׳וואלט מעגליך געווען איבערפיהרען א טייל יודען אויף לאנדווירטשאפט?

— קיין יודישע ארבייטער אין דער לאנדווירטשאפט זענען אין דער לאדזשער סטאראסטווע נישטא. אויף איבערצופיהרען יודען צו לאנדווירטשאפט איז נויטיג א געזעלשאפטליכע אקציע. ביים פארצעלירען די „מאיאנטקעס״ און פערטיילען זיי, ווערען געמאכט געוויסע שוועריגקייטען פאר דער נישט־דארפישער בעפעלקערונג, אבער די שוועריגקייטען זענען געווענדעט נישט געגען יודען, זיי זענען געמאכט געווארען, כדי נישט צו דערלאזען צו שפעקולאציע מיט לאנד א. א. וו.

אין פיל שטעטליך פלעגען פאסטרייזות הייזער א. אז. וו. ס׳רוב זיין אין יודישע הענט. איצט שפילט די יודישע געזעלשאפט גוּפא אויס פון זיך אזעלכע עלעמענטען. ס׳פאסירען אפט פאלען, ווען מ׳ווענדט זיך צו דער אויפזיכטס־מאכט, אז זי זאל בעפרייען די יודישע געזעלשאפט פון אזעלכע עלעמענטען.

י. הינדעס

טעאטער „סקאלא״
פאמערנער אפערע פון מארי.
היינט, 8.30 אוונט:
מאסקע־באל
מיט׳ן אנטייל פון גאנצען אנסאמבל.
אנאנס! מארגען — „ושידובלא״.

רינג־קאמפען אין „אפאלא״.

די נעכטיגע בעגעגניש פון דער געהיימנישפולער „שווארצער מאסקע״ מיט שטעקער׳ן האט צוגעצויגען אין אפאלא א קאלאסאלען עולם. דער פארטער און די גאלעריע זענען געווען פול געפאקט.

דער קאמף איז געווען זעהר אינטערעסאנט ביידע געגנערס האבען געהאט פיל געפעהרליכע מאמענטען, נאר קיין רעזולטאט האט עס נישט געבראכט.

די צווייטע פאר האט געקעמפט דער נבנער טאמסאן מיט דעם ברוטאלען דעבי. אין דער 18. מינוט איז דעבי געלעגען אויף ביידע לאפאטקעס, נאר דאס האט פאסירט אויסער׳ן „דיוואן״ און דעריבער האט מען דעם זיג נישט אנערקענט. מען האט געקעמפט ווייטער און עס האט זיך געענדיגט מיט רעמי.

די דריטע פאר קאמפען די 2 ריזען ברילא און פראהאסקא. אין דער 43. מינוט געלינגט פראהאסקא׳ן צו פערלענען ברילא׳ן א דאפעלטען נעלסאן. נאך צוויי מינוט קאמף הויבט אן ברילא׳ן צו איבלען און ער גיט זיך אונטער.

צין דער פירטער פאר קעמפען קאוואן געגען נעסטרעמ׳ן. פון אנהויב מאכט דער קאמף א איינדרוק, אז מען וויל שפילען אין פעטשעלעך. אין דער 16. מינוט פערלענט נעסטרעם אין פארטער זיין געגנער א דאפעלטען נעלסאן. קאוואן הויבט זיך אויף פון פארטער און לעגט אוועק נעסטרעמ׳ן מיט א פאראדע פון נעסטרעמ׳ס דאפעלטען נעלסאן.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטש 20
גאסטשפילע פון 1־טען ווארשאווער יוד. מיניאטור־טעאטער
„אזאזעל״
קאנפעראנסיער: א. נאריק.
עס נעהמען אנטייל: אלא לילית, לוריע שפיגעל, וו. גאדיק, ש. לאנדוי, י. סטרוגאטש, י. מאנסדארף, נ. מעלניק, מ. פאטאשינסקי, ה. פאזנאנסקי און אנדערע.
לעצטער טאג פון גרויסען 5. פראגראם!
צו בילינע פרייזען פון 50 גראשען ביז 3 זלאטעס
היינט דינסטאג, דעם 24־טען מאי ד. י., 9 א זייגער אין אווענט
16 פון די בעסטע פרעהליכע נומערן פון אלע 4 פראגראמען, פון I, II, III, IV פראגראם 16
קינסטל. לייטונג: מעא ארצישעווסקא; ליטעראריש. משה בראדערזאן; מוזיקאליש. הענעך קאן
דעקאראציעס לויט ענטווערפען: פריץ קליינמאן; כאריאגראפיע: אלא לילית; דירעקציע: י. דאנציגער
אכטונג! מארגן מיטוואך, דעם 25־טען מאי ד. י., 9 אין אווענט
פרעמיערע! פון גרויסען פרעמיערע!
5־טער פראגראם!
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

א נייע וועלט־מלחמה
קען אויסברעכען צוליב די שטארק־רעדוצירטע פרייזען פון אלע קאסמעטישע ארטיקלען, ווי: פודער, פערפומען, קעלנישע בלומען וואסער, פערשידענע קרעמען, וואס די בעקאנטע פירמע י. דרוקער, זאמענהאף 11 האט ארויסגעשטעלט. ביטע זיך צו איבערצייגען.
גלייכצייטיג ווערט בעמערקט. אז דער פרייז פון קאטי־פודער איז פערקלענערט געווארען ביז 90 2 א שאכטעל.
רעיעלע סחורה! כאלידע סהאנדלונג.
פאר ענגראסיסטען—גרויסער ראבאט. מיט אכטונג
J. DRUKIER,
11 ZAWADZKA 11.

Dr. med. H. LUBICZ
41-82
צעגעלניאנא 43, טעל.
ספעציאליסט פאר הויט, מעגערישע און מיט נערוועזע קראנקהייטען.
אין צוריקגעקערט.
בעהאנדלונג מיט קווארץ־לאמפען (האר־אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט

איז פלאמען פון ליבע און האס

(ראמאן).

21)

לוריע איז געהאט צוריק אהיים־געקומען א בעגליקטער. נאך דעם אויסדרוק פון זיין פנים האט זיין פרוי דערקענט, אז ער איז נישט בעגאנגען אומזיסט.

זי האט זיך איהם געווארפען קושען.

— זעהסטו שוין! — האט זי גע׳טענה׳ט — איך האב געהאט רעכט. מיין פארגעפיהל האט מיך נישט גענארט! דערצעהל מיר, ווי ס׳איז צוגעגאנגען!

לוריע האט איהר אלץ דערצעהלט גענוי, יעדען איינצעלנעם פרט איבערגעגעבען.

— דאנקען גאט, מיר זענען געראטעוועט!

מיט לייכטע הערצער זענען זיי בעגאנגען שלאפען.

אבער אויף מארגען פריה גלייך האבען זיי זיך דערוואוסט וועגען דעם אומגליק.

ווי נאר שמואל לוריע האט אפגעוואשען געגעל וואסער, איז איהם שוין יהודית׳ל בעלאפען אנטגעגען מיט דער שרעקליכער בשורה:

— טאטעשי... דער הער לעווענטאל...

— וואס איז געשעהן?

— מ׳האט איהם געפונען אין דערפרית א טויטען... דער׳הרג׳עטען...

לוריען איז ארויסגעפאלען די שאל פון די הענד. עס האט זיך איהם נישט געוואלט גלויבען, אז אזוינס האט געקאנט געשעהן.

מען האט דערצעהלט פערשידענע מעשיות וועגען דעם מארד, און ביי דער געלעגענהייט אויסגעבראכט כל׳ערליי השערות.

ס׳איז געקומען צולויפען פערלע, און אויך דערצעהלט ווי זי האט איהם געטראפען ליגען א דערמארדעטען.

לוריע איז גלייך אוועק אהין, נאר מ׳האט איהם נישט אריינגעלאזט אין שטוב. די פאליציי ־ וואך האט בכלל קיינעם נישט אריינגעלאזט.

לוריע האט זיך דערמאהנט אין דעם נעכטיגען שמועס מיט לעווענטאל׳ן. אין זינען איז געקומען יעדעס ווארט, יעדע תנועה זיינע, יעדע בעוועגונג.

אין אווענד איז צו לוריען געקומען דער פאליציי־קאמיסאר.

דאס האט איהם גארנישט איבערראשט, וואס מ׳איז איהם געקומען רופען — סטייטש, ער איז דאך געוועזען עמיל׳ס בעסטער פריינד! — און ער איז מיט איהם אוועק.

יהודית נאר האט איהם נישט געוואלט לאזען אליין, איז זי מיט איהם מיטגעגאנגען, ערקלערענדיג איהם, אז קורט איז שוין אוודאי געקומען, ווייל מ׳האט איהם טעלעגראפיש ארויסגערופען און זי מוז איהם אומבעדינגט זעהן...

— איך מוז זיך זעהן מיט איהם, און טרייסטען איהם! — האט זי געענטפערט לוריע׳ן צו פערשטעהן — ער איז אוודאי שרעקליך פערצווייפעלט, אדער אפילו קראנק פון דעם אומגליק... אפשר וועל איך איהם עפעס קאנען העלפען...

ווען לוריע איז אריין אין קיך, האט מען יהודית׳ן פערוועהרט צו געהן מיט לוריען ווייטער.

דורך דער טיר האט זי בלויז בעמערקט קורט׳ן, וועלכער איז גראד נאר־וואס אריין אין קיך.

זי איז אריין איינפאוועניג.

— וואס ווילט איהר דא, פריילין? — האט דער אויספארשונגס־ריכטער א פרעג געטוהן.

יהודית האט נישט געענטפערט.

דער יונגער קורט לעווענטאל האט זי אבער בעמערקט, און אויפשטרעקענדיג צו איהר די הענד, איז ער אויסגעבראכען אין א ביטער געוויין.

— דאס איז מיין אדאפטירטע טאכטער! — האט לוריע דערקלערט דעם ריכטער — זי איז קורט לעווענטאל׳ס כלה.

קארל דרייוויק האט זיך אוועקגעזעצט אויף א בענקעל אין א טינקעלען ווינקעל פון דער קיך, וואס איז בסך־הכל שוואך בעלויכטען געווען דורך צוויי ליכט.

ווען יהודית איז אריין האבען איהם די הענד א צאפעל געטון, און די אויגען מוטנע געווארען...

שוין נישט דאס ערשטע מאל, ווי ער האט געזעהן יהודית׳ן. ער קען זי פון לאנג, און האט זי ליב. דאס ווייסט ער אויף בעוויס.

יהודית ווייסט אויך וועגען זיין געפיהל צו איהר, ווארום ער האט דאך צו איהר געשריבען א בריף, אויף וועלכען זי האט אגב נישט געענטפערט.

ער, קארל דרייוויק, אזא שטארקער כאראקטער, אזא מעכאניש־קאנסעקווענטער, אזא הארט־הארציגער, ער האט א שוואכקייט — ער האט ליב, שטארק ליב, משוגע ליב...

ער האט זי ליב מיט אזא ליבשאפט, וואס פערשלינגט איהם אפט אינגאנצען, און וואס ער קאן זי, די ליבשאפט, ביי אלע זיינע בעמיהונגען און אנשטרענגונגען נישט פטור ווערען. שטענדיג טריאומפירט דער געדאנק וועגען יהודית׳ן איבער איהם און אלע זיינע טאטען און פלענער.

קוקענדיג אין דעם מאמענט אויף יהודית׳ן, וואס האט געווײַנט אין דעם יונגען לעווענטאל׳ס ארעמס, האט ער בעפיהלט, ווי די אייפערזוכט רייסט זיין הארץ מיט טעמפע אייזערנע נעגעל.

(פארטזעצונג קומט).

ביליג און גוט!

ספארט-וואגען . . . . 58.— זל.
קינדער-בעט מיט ניקל און שטאל, מאטראץ 65.— "
אמעריקאנקע . . . . 30.— "
פאדערט איבעראל!
פון דער פירמע פעלד-בעטען פון דער פירמע
„PALMA-PATENT"
לאדז, פולנאצנא 24. טעל. 31-85.
הורט. פאר רעעלקייט גאראנטירט. דעטייל.

לימבאכער מאשינען-פאבריק
BACH & WINTER
LIMBACH, Ss.

ליפערט אלס לאנגיעהריגע ספעציאליטעט: ספעציאל-
נייה-אויבערלאך און הונטל-מאשינען

פאר די װערק-און שטריק-װאדען-אינדוסטריע און בעזונדערס; צילינדער-אויבערדעק-מאשינען, אויבערלאך-און אונטערלאך-מאשינען, רעגולער-נייה-מאשינען, דאפעלטקעטענשטיך-און דאפעלשטעפשטיך-נייה-מאשינען לויט אייגענע געשיצטע פאטענטען צום נייהען פון שטריקווארען, טריקאטאזשען, שטרימפ, האנדשוה און דערגלייכען.
גרעסטע ליסטונג! בעסטע נאהט! אונבעגרעניצטע פערזעגונגס-דויער! בעסטע בעדינגונגען און טייל-צאהלונגען!
756

פערטרעטער פאר פוילען: **Leon Friedman i S-ka,**
Łódź, 6 go Sierpnia (Benedykta) 3, tel. 609.

װיכטיג פאר פרויען!

די בעוואוסטע לעהרערין מיט 25 יעהריגע פראקטיק לערנט אויס אין משך פון 1 חודש נעהען, צושניידען, מאדעלירען פאסען מיט א גאראנטיע פאר 45 זלאטעס: מענער, דאמען און קינדער-וועש, פיזשאמעס לויט'ן וויענער סיסטעם לערן איך אויס אין משך פון 2 חדשים מיט א גאראנטיע פאר 65 זל. שפיעב טוגדען פון 11 ביז 1 און פון 3—5 נאכמיטאג ביי גרינבלאט, װראמסקיעגא 9 וואוינונג 33.
952

נאך נישט געוועזענע געלעגענהייט

א הויז בעשטעהענר פון איינציגע שטובען מיט א שטאל, רעמיזע, שאפעס געאייגנעט אויף אנ'אויסגעצייכענטער לאגער קאפעראניק 18 צו פערמיטען פון זאפאר ט. רעפלעקטאנטען קענען זיך מעלדען
A. MILLER i S-ka
Przejazd 4.

שניידער-הילף!

כעמיש וואשען גארניטורן 5 זל. פרעסען גארניטורן 3 זלאטעס ס'ווערען אויך אנגענומען אחויס עס ווערט אויך געפרעסט אויף דער שטעל.
856
קאנסטאנטינער 5 וו.1.

עס ווערט געזוכט
א קיאליפיצירטע
וועש-נעהערין,
וואס קען אויך קרויט ארבייטן. קאמיענא 1, בעט.

Dr. med. **Ludwik**
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-16.
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אווענד.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט, הארן און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכקייט, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטראטעראפיע.
נעמט אן פון 6—9 און אווענט, פרויען 12—3 ביז 5 נאכמ.
873

Dr. med.
H. Lajchter
קאנסטאנטינער 9.
יעג זאכארגיע טעל. 49-66
צאהן-כירורג
ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען אין מויל, נשמה, דיאטעטיקע ...
א.ז.א. נעמט אן פון 5—1½ און פון 8—9 אוו. ... 9—11.

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
נעווישער 11 טעל. 34-72
נעמט אן אין דער לעטשניצע עטריקאווער 294 פון 12—2 מיטאג און דער היים פון 6-8 אוו.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
זאכארניא 57 (צעגעלג. 19)
טעלעפאן 19-94.
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעהמט אן פון 5—8 אווענד, פרויען פון 4—5. ספעציעלער ווארטע-זאל.
603

Dr. med.
BRAUN
פאלודניאווא 32
טעלעפאן 40-26.
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אווענד

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-76
הויט און וועגערישע קראנקה., רענטגען און ליכט-היילונג. נעמט אן פון 4—7 אווענד.

Dr. med.
L. Pikielny
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-96.
עמפפאנגט פון 4—7 אוו.
196

אלע קאסמעטישע מיטלען
איז א לעפעל פראשען.

פון לאנג האט מען שוין געשטרעבט צו מאכען א קווינטעסענץ פון אלע קאסמעטישע מיטלען דורכ'ן ארויסבעקומען פון זיי זייערע ספעציפישע איינענשאפטען.
דער גינסטיגער רעזולטאט פון די אלע בעמיהונגען איז

COSMOPOLIS

א זיכער מיטעל, וועלכער קאנסערווירט פראכטפול דאס פרישקייט פון פנים, הענד און קערפער.
קאסמאפאליס דאס איז נישט קיין זייף.
קאסמאפאליס דאס איז נישט קיין פערפום.
קאסמאפאליס דאס איז נישט קיין קרעם.
קאסמאפאליס דאס איז די קווינטעסענץ פון זייף, פערפום און קרעם גלייכצייטיג.
פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערען געזוכט.
הויפט-סקלאד אין פוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5
צו בעקומען אין אלע אפטייקען, אפטייק-סקלאדען און פארפומעריע-געשעפטען. פרייז 2.50 זל. פער שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דארף מען זיך ווענדען צום הויפט-סקלאד פאר פוילען. פאר קונים פון דער פראווינץ ווערט ארויסגעשיקט נאכ'ן בעקומען פאראויס 2.75 אדער 3.25 אויף א נאכנאמע.
883
היט זיך פאר פעלשונגען!

לונגען-קראנקהייטען
רעקאמענדירט דורך די ה״ה דאקטוירים
Balsam Thlocolan Aqe
ביי הוסט, כראנכיט, הוסט פערשלייכטערט ביי פלעגמא, פערשטארקט דעם ארגאניזם און דעם ...
... פערגרעסערט די וואג פון קערפער ...
„Balsám Thlocolán Aqe" פערקויפען אפטייקען. פערלאנגט נור אין ארגינעלער פאקונג פון דער אפטייק
296
A. Gąsecki w Warszawie, ul. Leszno 41

שוינט אייער געזונד!
און קויפט
שירמס און שטעקענס
נור אין דער שירם-ווערקשטעל פון
ס. פייגענבוים,
ארוטאוויטש 19 (דזשעלנא)
ווייל אזוי קענט דאס קויפען מיט 25% ביליגער וואו איבעראל. בעסטע אויספיהרונג. מ'נעמט אן אלע רעפעראטורן וי אויך איבערציהען

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאכארניא 15, טעל. 31-08
היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מונד-קראנקהייטען. צאהן-ציהען אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג. ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אן פון 9—12 פארמיטאג און פון 3—7 א ווייטער אווענד. ביליגע פרייזען.
1481

דאמסקע און מאנסקע
י. ביטענסקי
קאנסטאנטינער 5
מאכט אן אלע סארט פון 8 פרצן ביז 8 ...
פראמפט ביליג! ...

טליתים-פאבריק
אויסגעמוסטערטע פון וואלענע, האלב-וואלענע זיידענע טליתים פון ... ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל מיט אויסטערלינג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל
ביי א. ה. צישינאווסקי, קאמיענא 1,
אין צענטרום מויער פארטער. קומט און איבערצייגט אייך! בעשטעלונגען ס'ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צו וואשען.
198

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek.

היינט און פאלגענדע טעג! פאר דערוואקסענע!
„דער אינדישער —
— פאמיליען-קבר"
(INDYJSKI GROBOWIEC)
2-טע און לעצטע סעריע אין די הויפטראלען:
Mia May, Conrad Veidt, Erna Morena, Lya de Puti, Bernard Getzke.
פאר יוגענד!
„דאס פייערדיגע פערזעהעניש."

אין גאנץ פוילען און אויך שוין אין אויסלאנד רעדט מען נאר פון דער בעקייעמליכקייט און גוטסקייט פון די בעוואוסטע זומער-לאטשען

LEKKOCHÓD
14391 P. N.

בעסטע אלמונג צו נעבען אויפ'ן פאטענט-שטעמפעל. צו בעקומען אין אלע בעסערע שוך-געשעפטען.
הויפט-פערקויף **י. אבראמאוויטש,**
לאדז, פאדרזשעטשנא 15.

פערקויפט נישט אייערע דיוואנעס
44 מעבעל 44
פעלצען, ניי-מאשינען מאטאראטען א. ז. וו. בעפאר איהר איבערציינט אייך נישט בא די פירמע
44 Ch. ŁAZNIK 44
גדאנסקא (דלוגא)
בעמערקונג: בא מיר איז שטענדיג אויף לאגער פערשידענע
מעבעל, שיין גוט! און ביליג!

מאסאזש-און הייל-גימנאסטיק-שולע און קאבינעט
פון דר. מעד. ב. שמירגעלד
צעגעלניאנא 6, טעל. 51-89
רוקענביינער-פערקרימונגען, פאראליזען, נערווען-שמערצען, עמפיזעם, ארטריטיזם, שטוהל-פערשטאפונג, גינעקאלאגישע מאסאזשען, בעהאנדלונג פון פיזיש שוואכע קינדער (גרופען). נאך דעם עגדיגען די שולע, ווערט ארויסגעגעבען א צייגניש.
עמפפאנג. פון 3 ביז 5.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Członkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman